

Молода Україна

журнал українського демократичного молоді

РІК ВИДАННЯ XLIII

СІЧЕНЬ-ЛЮТИЙ -- 1993 -- JANUARY-FEBRUARY

Ч. 416-417

NATALIA ZHUMAKO

Зимовий вечір.

ISSN 0026-9042

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Ihor J. Lysyk,
885 Beaufort Ct.
Oshawa, Ont. L1G 7J7

T. Boyko,
2582 Cornwall Dr.
Penticton, B.C. Y2A 6X3

В США:

Головний представник

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed In.
Hopewell, N.J. 08525

Pawlo Prokopenko,
75 Kennedy Circle
Rochester, N.Y. 14609

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S.W.
Cleveland, Ohio 44144

В Англії:

A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.
London W. 11, - England

МОЛОДА УКРАЇНА

MOLODA UKRAINA

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді

Голова ЦК: **М. МОРОЗ**

Редагує Колегія:

Л. Ліщина -- редактор,
Ю. Криволап, В. Родак,
А. Лисий, О. Пошиваник,
Л. Павлюк, О. Харченко,
В. Корець.

Адміністратор Зіна Корець
Тел. (416) 763-3422

A Ukrainian Monthly Magazine
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Canadian Youth
Association -- ODUM

In USA -- Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: M. Moroz

3253 Lakeshore Blvd. W.
Toronto, Ont. M8V 1M3

Це поширене число підготувала Валентина Родак.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата

У США, у Канаді і в Україні 25.00 доларів

Ціна одного примірника: 2.50 дол.

В Австралії 17.00 дол. (австрал.)

Ціна одного примірника: 2.00 дол.

В Англії і Німеччині 18.00 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 2.05 дол.

В усіх інших країнах Європи 17.00 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 1.70 дол.

В усіх країнах Південної Америки 15.00 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 1.25 дол. (америк.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число
журналу, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо присилати поштові значки або інтернаціональні
купони (International coupon) на суму 65 канадських центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає за собою
право скорочувати статті і правити мову, рукописів не повертає.

Статті підписані прізвищем або ініціалами автора не завжди відповідають
поглядам редакції.

За зміст і мову оголошень редакція не відповідає.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати на адресу:

MOLODA UKRAINA

Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Поезії -- В. Переяславець, М. Ситник, М. Рильський, М. Нагнибіда, В. Симоненко, В. Сосюра, Г. Надретиний, М. Сосюра, В. Кириленко, В. Косовський. Різдвяні та новорічні привітання; Б. Мокін -- Я теж раніше не сприймав тризуб; I. Багряний; В. Родак -- Україно, моя Україно!; П. Лаврів -- Колонізація українських і суміжних степів; Е. Кириленко -- Мить і все життя; Канадські лавреати; Канадсько-Український фонд Б. Гмирі; Д. Чередниченко -- Яка ж багатотьща наша культура! Сторінка Юного ОДУМ-у. Два листи... Вісті з Онтарійського Лондону. Некрологи. Листи до редакції.

НА ОБКЛАДИНЦІ: "Зимовий вечір" -- малюнок Наталки Шимко -- студентки історії мистецтв при Торонтським університетом.

Веселих Свят Різдва Христового і щастливого Нового Року

Цими словами сердечно вітає

Український народ в Україні та всіх українців у цілому світі, Президента, архиєреїв і священство українських церков, провід і членство Народного Руху України, Президію і Секретаріат СКВУ, братні організації, всіх членів ОДУМ-у, Товариства Одумівських Приятелів, дописувачів, читачів та передплатників журнала "Молода Україна", симпатиків і прихильників ОДУМ-у та бажаємо всім радості, здоров'я і всього найкращого в житті й праці.

Центральний Комітет ОДУМ-у,
Головні Ради Старших Виховників ОДУМ-у та Головні Управи ТОП-у в США, Канаді
та Німеччині, Дирекції корпорацій осель "Україна" і "Київ",
Редакція та Адміністрація журналу "Молода Україна".

Володимир ПЕРЕЯСЛАВЕЦЬ

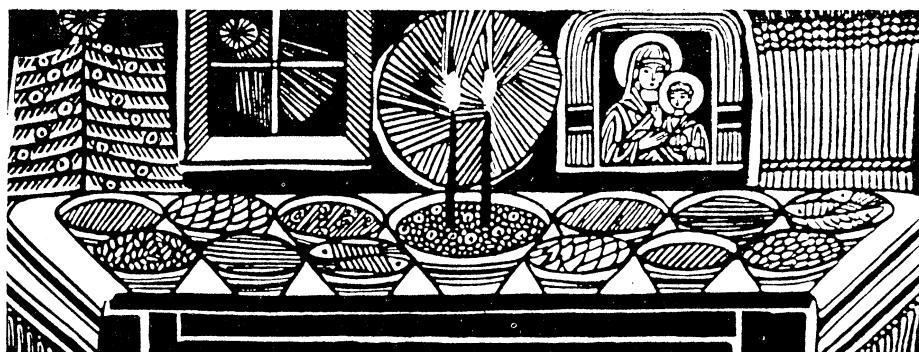
СЬОГОДНІ МИ КОЛЯДНИКИ

Гудуть над містом літаки,
Гуркочуть джети, вертолети,
Летять ракети, мов зірки,
Кудись на місяць між плянети,
А ми, зібравшись у громадку,
Співаємо колядку.

Різдво -- чудове свято свят,
Що про минуле будить гадку,
Ялинка -- дар від янголят,
Колядка -- пісня про Дитятко,
Що народилося на сіні
В далекій країні.

Нехай гуркочуть літаки,
Ракети мчаться в світові провали --
Сьогодні ми колядники,
Як наші прадіди бували,
І "Бог Предвічний", як вони,
Співали, внуки і сини.

Тобі, далекий Рідний Краю,
Народе милий, дорогий,
Колядку давню ми співаєм,
Щоб не радили вороги,
Не святкували перемог,
Бо з Богом -- ми, і з нами -- Бог!

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ! -- СЛАВМО ЙОГО!

Михайло СИТНИК

Микола НАГНИБІДА

ПЕРШИЙ СНІГ

*Мов з лебедів обсипаний пушок,
Нерушений лежить на пішоході,
По нім я рано першим перейшов --
Від мешкання до нашого заводу.

За комір безнастанно падав сніг
І краплями стікав по теплій шій,
Мов слози після найдорожчих снів
Про наш, про мій каштанний, світлий Київ:

Бульвар Шевченка. Ботанічний сад
І на щоках коханої рум'янці...
Ряди тополь, що наче новобранці,
Зальоденіли, виструнчивши вряд.

А ще Поділ, доріжка до Дніпра,
Засніжена і вже безлюдна пристань,
І вся моєї юності пора --
Незаймана, як перший сніг, і чиста.

Це все майнуло у короткім сні,
Немов у казці, як в найкращім фільмі...
Я на завод ішов, і перший сніг
Загущував душі дошкульний біль мій.

На вулицях людей ще не було,
І може через те у ті хвилини --
Я був найбільш подібний до людини,
В якої серце ще не відівло.*

Максим РИЛЬСЬКИЙ

* * *

*Лягла зима. Завіяло дороги.
Тремтять хати від холоду. Клуні
Ховають жито миршаве і вбоге,
Мороз погрози пише на вікні.
О, бідний той, хто крізь завої сині
Іде самотньо, мовчки, без мети:
Лише гуртом і пущі і пустині
З піснями, з гуком можна перейти.
І в час, як білі пави ронять пір'я
На тиші сіл, на хворі городі,
Виходжу на засніжене подвір'я --
І раптом стану юний і радий,
Бо по дорозі з бідними саквами,
Ta з міццю думки, волі й руки
Несхилено, непереможно, прямо
У дальню даль простують юнаки.
Колись шукали істин Пітагори,
І для жерців горів огонь наук, --
Тепер всесвітні перелоги оре
У вбогу свиту вдягнений селюк.
Він дастъ землі, Микула новочасний,
Незнану міць -- і процвіте земля,
І стане лан, як стан злотопоясний,
І нові вруна випестить рілля.
Ідуть і йдуть. А на порозі мати
Заплаканим майнула рукавом...
І пада сніг лапатий, волохатий
Спокійно й величаво над селом.*

ЗИМОВА НІЧ

*Ніч красива!
Не спіть!
В таку ніч не до снів...
Наспівала хурделиця вмить
Сніжну казку лісів.

Білу казку долин,
Сніжну казку лісів,
Не впізнати ялин,
Не вгадати дубів,
Які ж чудо -- майстри
У забавках своїх
Наплели на бори
Сніжних див чарівних?
Де ж поділись вони,
Ті умільці, скажіть?
У каймі далини
Біла тиша лежить.
Та вже інший мастак
На півнеба зійшов
І кладе на байрак
Позолочений шов.
І мережить в борах,
Розмальовує сніг...
Заіскривсь у снігах
Тихо місячний сміх.
І поплив, мов ріка, --
Спалахнула блакить!...
Ніч красива ж яка!
Люди, гляньте...
Не спіть!*

Київ

Василь СИМОНЕНКО

ЗАВІРЮХА

*Ну й зима!
Біжить, сміється біло,
бубонами брязкає в степу...
Вам усе на світі зrozуміло?
Просвітіть, премудрі, недозрілу
душу мою,
зрячу і сліпу.
Душу примітивну,
як хурделиця,
білу й зрозумілу,
ніби сніг, --
їй чомусь в очах
туманом стеляться
істини одвічні і нудні.
Ну й зима!
Сміється, свище, сіє,
гонить дум урочистий кортеж:
як усе на світі зrozумієш,
то тоді зупинишся
і вмреш!*

РІЗДВЯНЕ ТА НОВОРІЧНЕ ПРИВІТАННЯ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА КАНАДИ

З нагоди українських різдвяних свят та нового року, Міла і я посилаємо українській канадській громаді наші найкращі побажання.

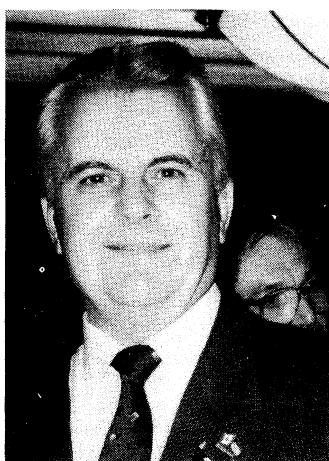
З часу вашого першого українського поселення до Канади понад сто років тому, почесна історія вашого народу була позначена надією, рішучістю та багатим і тривалим внеском у канадське суспільство.

Кожному з вас, вашим родинам та друзям ми бажаємо Веселих Свят та Щасливого Нового Року!

Браєн Малруні

РІЗДВЯНЕ ПРИВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Знов прийшло на нашу землю свято Різдва Христового -- свято примирення, свято прощення, свято надії.

Споконвіку на Різдво люди підсумовували прожитий рік, піднімалися над буденним, замислювались над сенсом буття. Цього дня годиться забути старі

кривди і простягнути дружню руку, просити прощення й надавати його. Бо ж християнська свідомість не може бути простою сукупністю завчених формул. Вона в самопожертві і в самовдосконаленні, у поготові саме з себе почати очищення.

Ми знаємо і високо ціnuємо ролю і сильні традиції церковних організацій у миротворчій, благодійній, милосердній діяльності. Ми вдячні їм за надання допомоги в цей складний для країни час престарілим,

хворим, інвалідам, малозабезпеченим, тим, що постраждали від Чорнобильської катастрофи, і загальнокорисним було б посилення співробітництва церкви і держави у моральному, національному та духовному відродженні нашого суспільства.

Я закликаю вас, брати і сестри, послідовники різних гілок християнства, до терпимості, злагоди і щоб у ваших душах запанували любов та мир -- національний, церковний, сімейний, бо в них полягає доля нації, доля України. Ми мусимо побороти все, що нас роз'єднує, і утвердити в своїх відносинах те, що є для нас спільним. А спільне -- це інтереси нашої держави, нашого народу. Тому держава докладатиме усіляких зусиль, аби панував в Україні міжрелігійний мир, злагода та гармонія. І коли вознесуть на честь Різдва свої чудові молитви християни України -- православні, католики, протестанти, хай ще й ще раз згадають вони цивілізаційного виміру заповідь Того, чиє народження нині святкують сотні мільйонів людей у всіх куточках земної кулі: "Щоб були всі одно" (Івана 17:21).

З Різдвом Христовим!

Леонід Кравчук

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ І НОВИМ 1993 РОКОМ

Президія Секретаріату Світового Конгресу Вільних Українців засилає найщиріший привіт Ієрархам Українських Церков, Центральним Крайовим Репрезентаціям, проводам поодиноких організацій та їхнім членам у всіх країнах українського поселення й бажає найкращих успіхів у Новому Році.

Зокрема щиро вітає Президента України достойного Леоніда Кравчука, Верховну Раду України на чолі з достойним Іваном Плющем й Уряд України на чолі з Леонідом Кучмою і бажає їм кріпкого здоров'я й наснаги у здійснованні їхніх нелегких завдань для добра Української Держави та її громадян.

Президія Секретаріату СКВУ вітає усі українські

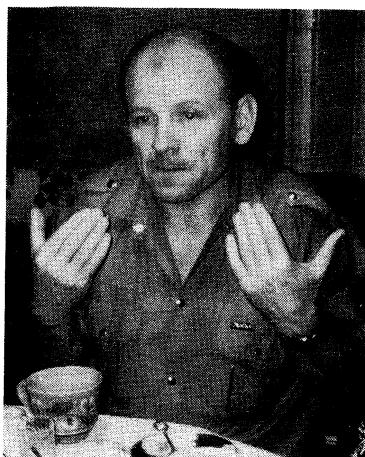
демократичні партії в Україні та їхні проводи і бажає їм щасливого Нового Року та якнайкращих успіхів у намаганнях до єдності, щоб спільно працювати для закріплення демократії та державності України.

Одночасно вітає з подякою й українським традиційним привітом усіх добродій, які морально й матеріально допомагали Президії Секретаріату СКВУ виконувати її статутові зобов'язання й бажає всім веселих свят і щасливого Нового Року. Христос Народився!

За Президію Секретаріату СКВУ:
Юрій Шимко, *д-р Василь Верига,*
президент. *генеральний секретар.*

Борис МОКІН

Я ТЕЖ РАНІШЕ НЕ СПРИЙМАВ ТРИЗУБ

Борис Іванович Мокін
-- народний депутат України,
ректор Вінницького політехнічного
інституту, доктор технічних наук,
академік трьох академій:
інженерних, гірничих
та педагогічних наук.

Нарис "Я теж не сприймав тризуб"
передруковуємо з книжки
"Напередодні та трохи згодом"
(прим. -- від дня виборів
Президента України) виданою
у Вінниці, 1992 р.

Київ, Україна,
28.08.92 р.

Шановні депутати! Декілька років тому, можна навіть сказати, два роки тому, я не сприймав тризуб як герб. І багато хто з вас теж не сприймав. Але коли з цієї трибуни почали лунати пропозиції зробити тризуб нашим гербом, я почав замислюватися над тим, що являє собою тризуб, почав читати цей символ. І першим спало на думку ось що. Коли ми знаходимся перед храмом, то передусім впадає у вічі, що храми спрямовані угору. І коли стоїш перед храмом, то віруючий ти чи невіруючий, але в голові все-таки закрадається думка про щось вічне, про щось святе.

Коли ви звернете увагу на символ тризуба, то побачите, що він теж направлений угору. І коли на нього дивишся, то теж, незважаючи на те, віруючий ти чи ні, перед тобою постає символ, направлений угору, в космос, до Бога (чи як завгодно можете трактувати). Тобто він примушує стояти перед ним завороженим. Перед храмом ніхто не скоює злочинів. Перед храмом очищаються душі. Перед цим символом теж, мені здається, люди будуть стояти заворожені. Це те, з чого почалося мое сприйняття тризуба як майбутнього герба нашої держави.

Тризуб був гербом Київської Русі. Зараз точиться багато суперечок про те, чи є Україна правонаступницею Київської Русі, яка була славною державою. І багато істориків, особливо російських, відмовляють нам у тому, що Україна є правонаступницею. Кажуть, що це колиска всіх трьох народів. Але коли ми читаємо історичні трактати, то бачимо, що все-таки саме ми є правонаступниками. І тому, якщо ми приймемо як український герб саме герб Київської Русі, то цим ще більше підтвердимо, що Україна є продовженням Київської Русі.

Як кажуть, Бог любить трійцю. Вперше серед дер-

жав, визнаних усім світом, такий герб був у Київській Русі. Вдруге цей символ був гербом Української Народної Республіки, що існувала в 1918 році. Вона теж була визнана багатьма державами світу.

Нині Україна теж уже визнана багатьма державами світу й дуже скоро буде визнана всіма державами. І якщо ми втрете приймемо цей символ як герб, то я думаю, що Бог повернеться до нас. Цей символ уже утверджеться навіки, і держава Україна стане незалежною державою навіки.

І останнє. Є пропозиції зробити навколо тризуба обрамлення з колосків. Я хотів би звернути вашу увагу на те, що наш прапор є символ синього неба і пшеничного поля. А оскільки хлібний лан ми вже у символіці на прапорі відобразили, то давайте герб зробимо таким, щоб він був направлений угору, щоб ми всі гордилися цим гербом, і не треба навколо нього ніяких колосків.

І на закінчення я хочу сказати про таке. Згадайте, як ми ставилися до синьо-жовтого прапора, коли тут вперше зібралися, як він не сприймався і як нормальні сьогодні сприймається усіма нами, коли ми дивимося на нього. Більше того, коли ми дивимося, як наш Президент на міжнародній арені зустрічається з іншими керівниками, і перед ним стоїть наш прапор, то у нас виникає почуття гордості. І коли нам щось показують, то перше, що ми шукаємо, чи є там наш синьо-жовтий прапор. Якщо він є, то одразу ж з'являється додаткова зацікавленість. То давайте ж надамо можливість нашему Президенту, нашій державі мати ще й герб, щоб на цьому всі дискусії щодо символіки завершили і не зволікати надалі з вирішенням справ, пов'язаних з гербом.

Дякую за увагу.

Проект малого герба
В. Кричевського
був затверджений
як державний герб
України
22 березня 1918 р.

У хаті кожного одумівця
повинен бути журнал
“МОЛОДА УКРАЇНА”

Володимир СОСЮРА

ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ !

Любіть Україну, як сонце, любіть,
Як вітер, і трави, і води,
В годину щасливу, і в радості мить,
Любіть у годину негоди,

Любіть Україну у спі і панву,
Вишневу свою Україну,
Красу її, вічно живу і нову,
І мову її слов'їну.

Без неї -- піщо ми, як порох і дим,
Розвіянний в полі вітрами...

Любіть Україну всім серцем своїм
І всіми своїми ділами.

Для нас вона в світі єдина, одна,
Як очі її піжно-карі...
Вона у зірках, і у вербах вона,
І в кожному серця ударі.

У квітці її пташині, в кривеньких тинах,
У пісні у кожній, у думі,
В дитячій усмішці, в дівочих очах,
І в стягів багряному шумі...

Як та купина, що горить -- не згора,
Живе у стежках, у дібровах,
У зойках гудків, і у хвилях Дніпра,
У хмарах отих пурпурowych,

В огні канонад, що на захід женуть
Чужинців в зелених мундирах,
В багнетах, що в тьмі пробивають нам путь,
До весен, і світлих, і щиріх...

Юначе! Хай буде для неї твій сміх,
І слози, і все, до загину...
Не можна любити народів других,
Коли ти не любиш Вкраїну.

Дівчино! Як небо її голубе
Люби її кожну хвилину...
Коханий любить не захоче тебе,
Коли ти не любиш Вкраїну.

Любіть у трудах, у коханні, в бою,
В цей час, як гудуть батареї...
Всім серцем любіть Україну свою, --
І вічні ми будемо з нею.

ВОЛОДИМИР СОСЮРА (1898-1965)

Володимир Миколайович Сосюра -- лавреат

Державної премії України (1948)

і Державної премії імені Т.Г. Шевченка (1963).

Іван БАГРЯНИЙ

* *

Щоб належно оцінити значення вірша Володимира Сосюри "ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ", треба тільки взяти до уваги, що цей вірш написано не в свободних умовах еміграції, а в умовах жорстокої сталінської диктатури, своїм вістрям скерованої протягом десятиліть насамперед проти України. Може саме тому цей вірш такий сильний, сильніший за будь-коли написані на еміграції.

Як відомо, цей вірш викликав цілу бурю вsovетській урядовій московській пресі, а резонанс від неї розійшовся по всьому світі. Ім'я Сосюри і зміст його "ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ" пройшлися по шпалтарах усієї світової преси.

Але не це є найголовніше. Найголовнішим і найважливішим є те, що вірш "ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ" як

Любіть Україну, як сонце, любіть,
як вітер, і трави, і води,
в годину щасливу, і в радості мить,
любіть у годину негоди.

Іван Багряний
1945.

Рукопис В. Сосюри в альбомі підписів
композитора М. Скорульського (1887-1950).

своєрідний національний гімн, пройшовся по всіх серцях і душах української молоді в тих колоніальних умовах, формуючи їх і мобілізуючи до боротьби.

Рекомендуючи вірш "ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ" читачам, ми не хочемо повторювати біографії його автора. Біографію можна прочитати в усіх хрестоматіях. Ми хочемо сказати лише про те, що не пишеться в хрестоматіях, але що конче мусить твердо пам'ятати вся українська еміграція, а особливо її деякі кола:

Вірш "ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ" -- це є яскравий документ про те, як думають там вірні сини українського народу навіть тоді, коли вони є "члени КП(б)У з 1917 року". Оті, що ходять не тільки "під КП(б)У й під комсомолом", а навіть в самій КП(б)У й комсомолі (Сосюра член КП(б)У з юнацьких років). В нашій боротьбі тут на еміграції навколо питання про українські визвольні кадри ця заява Володимира Сосюри хай буде повчальним документом для всіх наших опонентів, що хотіли би всіх Сосюра, Хвильових і Влизьків замикати в клітки й видирати ім чуби по волосинці.

Знімаючи шапку перед полум'яним патріотом, автором вірша "ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ", я хотів би додати таке: відколи я знав Сосюру особисто, він все був у конфлікті з окупантами владою через свою полум'яну любов до свого народу.

Видавництво "Україна",
1952 р.

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ
і НОВИМ РОКОМ

поздоровляє

ВСІХ ВШ. ПОКУПЦІВ, ПРИЯТЕЛІВ
та ЗНАЙОМИХ

МИКОЛА МОРОЗ,

голова українсько-канадської фірми

КОБЗА

- Перевезення комерційних і приватних вантажів між Україною і Канадою
- Друкування книжок у власній друкарні в Києві
- Пересилка на Україну пачок, грошей, авт і т.д.
- Представники КОБЗИ є в усіх центрах поселення українців у США й Канаді

3253 Lakeshore Blvd. W.,
Toronto, Ontario, Canada
Tel.: (416) 253-9314

Володимир СОСЮРА

МАЗЕПА

(Уривок із 3-ої частини поеми.)

I сон прийшов і взяв Івана
I над морями хмар і гір
Попіс у тихий монастир...

Там, де пливуть вечірні дзвони,
Де мати йгуменя бліда
Перед іконою рида
I хреститься, і б'є поклони,
I сина згадує свого...

Там тихий спів лямпад огонь,
Черници ідуть, мов тіні чорні,
Рядами скорбними у тьму,

I все нагадують йому
Про дні дитинства неповторні,
Про золоті хлоп'яцтва дні,
Що пролетіли, наче птиці...

Лице учительки-черници
Над ним схилилося... -- Маля! --
Так добре світять очі сині.
Він з нею вільно розмовля
I по-французьки й по-латині,
Він знає, де яка земля,
Як там живуть чужі народи,
Які в них звичаї і як
Вкрайну полонив поляк,
I, наче, оводи ті злі,
Її обслі москалі...

I очі хлопчуку горять,
Він б'є себе в маленькі груди:
"Я України не забуду,
Вона для мене, як зоря!
Покличте знову кобзаря!
Я так люблю його мотиви
I золоті його слова
Про те, що воля ще жива,
Що наша слава не загине!..."

Така любов до України
В його піснях, в очах його!...
Од них такий іде вогонь,
I пальці струнами невпинно
Біжать, мов коні по степах,
Мов слози по щоках старечих..."

I трусяться маленькі плечі,
I гнів стискає кулачки:

"Ми візьмем ворога в клинки
I на кістках його проклятих
Знов зацвіте Вкрайна-мати!"
-- Учись, Іване!... I любов,
Свою любов до України
Вмій влітіть у формули чіткі,
Умій спинити гарячу кров,
Рух нерозважливий руки,
I стиснути серце, коли треба.

Хай пада все, падає небо,
А ти іди спокійним кроком
До точки, що намітив оком.
Учишь війни у ворогів,
Вивчай удачу їх і зброю,
І слава піде за тобою,
Немов за піснею мотив.

І хлопчик слухає, мов п'є,
Слова послушниці чудові,
Неначе серденько своє
Він стиснуть хоче, й хмурить брови,
Голівку чорну нахилив
Перед лицем негоди злив,
Мов приготувився до бою
З непереможною судьбою.

Він на війну зміняє мир,
Щоб у вогні згоріти щиро.

Неначе струни дивні ліри,
Далекий дзвонить монастир...
Там золоті Софії дзвони
Пливуть над містом монотонно,
Івана кличут і гудуть:
"Залізним будь, залізним будь!
Умій боротись до загину,
Й свою нещасну Україну
На чужині ти не забудь!"

-- Ні, не забуду! Я іду
До тебе, краю мій убогий! --
Іван спускає з ліжка ноги,
Йде, як сновида, до вікна.
-- Я так люблю твої дороги,
Моя Україно сумна!
Ти на груді моїй, як рана...
О, як залишно вірю я,
Що час визволення настане,
І шабля золота моя,
Мазепи, гетьмана Івана,
Над трупом ката засія!
Скоріш коня мені, коня! --
Кричить Іван... Волосся -- дуба,
Лице напхненне і худе...
Під місяцем біліють зуби,
І кров тече з притислих губ...
Він у близні, наче труп,
Стойте у місячній кімнаті,
Неначе Марко той проклятий.
Ось повертається, іде,
Ляга на ліжко і безмовний
Так страшно дивиться у тьму...
Крізь вікна -- хмар кривава вогня
Про смерть нагадує йому,
Коли, покинутий своїми,
Програє він рішучий бій
І у Молдавії сумній
Безславним сном старий спочине.
Як тяжко знов! Ось по кімнаті

Іде його старенька мати,
Благословля його хрестом.
-- Готовий будь! Збирайсь, мій сину!
Народ хвилюється кругом...
Будь обронцем України,
Що на шаблюки точить рала.
Тебе народ і Бог обрали!
Надінь шолом і меч візьми,
Стань на чолі, здійми повстання,
Нехай чека тебе за теє
Страшна дорога Моїсая,
Доноси, зрада і вигнання...
Ta доля страдників така.
По їх дфорозі в бурі часу
Колись пройдуть нестримні маси...
Хай не здригне твоя рука,
Будь смолоскипом днів нових!
Хай ти згориш, і вітру сміх
Розвіє попелом надії, --

Той не живе, хто жить не вміє
З душою темною раба.
Життя ж -- це вічна боротьба!
І тільки сильними народи
Куються в нації, ідуть
Крізь бурі в радісні походи,
Торують для нащадків путь.
Ім не страшні ні жар, ні лід,
Бо їхня воля, як граніт.

Люби ж, мій синку, свій народ,
Веди його і іди за ним.
Хай не спиня пожежі дим,
Не кривить в крик твій юний рот,
Усе стерпи! Готовий будь
Хоч і тяжка твоя дорога,
Та це, мій хлопчику, нічого.
Сідлай коня -- і швидше в путь!
Хай не ляка тебе могила!"

Їй хрест блиснув, як меч кривавий,
Десь загуло стократно: "Слава!..."

"На смерть мене благословила, --
Іван подумав, -- Я готов.
Тепер я знаю, що робити,
Я розкажу, чиї ми діти,
Я возведу ясні міста...
Нас поведе вперед любов,
Любов і слава золота!"
Він довго зорив, до утоми
В куток таємний і знайомий,
Де мати чорна і бліда
З хрестом пропала без сліда.

Даремно звав її Іван
І простягав до неї руки, --
В кутку тримтів якийсь туман, --
Ридала пісня... Й тужні звуки
За серце тисли молоде...

Валентина РОДАК

УКРАЇНО, МОЯ УКРАЇНО !

(літо 1992 р.)

І ЗНОВУ Я НА БАТЬКІВЩИНІ! Чи це не сон?!
Ні! У натовпі почекальні Бориспільського летовища пізнаю Ганну Василівну Принц яка енергійно махає руками, а коло неї з квітами, її чоловік Олександер Никодимович. "З привітом! Раді Вас бачити!" Обійми. Поцілунки. Сльози радости. Як збагнути таку дійсність?! Ми роками їздили побачень з рідними та друзями, а тут раптово дві зустрічі в одному році та ще й в річницю незалежності України!

Надворі темніє. Коло стоянки знайома "Чайка" з "Кобзи" і привітний шофер Віктор Миколайович, знаний з минулорічної поїздки. Машина швидко мчить вулицями, і незабаром ми в просторії квартири на вулиці Хрешчатик -- у квартирі, в якій свято зберігається пам'ять славного співака Бориса Гмірі зусиллями дружини Віри Августівни і її найближчим другом і помічником Ганною Василівною. У їдалні накритий стіл. Відчувається тепла, щира атмосфера і гостинність господарів. Сміх. Радість. Спогади. І незабаром тиша. Втіма перемагає і я засипляю.

Правду кажучи, у мене не було бажання подорожувати, бо ще була пригнічена смертю і похороном батька, св. п. Вікентія Літвінова, але постійні дзвінки з Києва від доні Оксани змінили мое рішення. Її переконливі аргументи, очевидно з допомогою Ганни Василівни, підкреслювали необхідність побувати в Києві у серпні 1992 р. де мав відбуватися ряд цікавих імпрез: Всесвітній форум українців, святкування незалежності України, відкриття Києво-Могилянської академії. "Вас чекає премія імені Володимира Винichenka, а до того, запланована поїздка в Карпати. Приїжджаєте!" просила Оксана. І ми з Петром полетіли.

Читачам журнала "Молода Україна" з моїх попередніх статей-репортажів відомо про подорож в Україну влітку 1991 року і знайомство з родиною Віри Августівни Гмірі. З тої подорожі лишилось ще багато вражень, записаних в нотатках і щоденнику, але, то на "інший раз". У цій статті хочу поділитися з Вами про деякі виняткові моменти, зустрічі, й нові знайомства, які виринули з подорожі в серпні-вересні 1992 року.

20-го серпня 1992 р.

Квартира-музей Бориса Гмірі. Четвер. Година 6:30. У програмі 232-го вечора -- "Зустріч з сім'єю Родаків з Канадою" і концерт із записів українських пісень у виконанні Бориса Гмірі. Вступне слово Валентини Родак.

Доброго вечора вам, шановні і дорогі присутні -- брати і сестри українці!

Вживаю слово "дорогі", бо між вами є кияни, з якими мій чоловік, я і наша доня Оксана створили

дружбу -- міщну і, дай Боже -- довготривалу.

Нам, себто українцям поза межами України, необхідно мати вашу дружбу, необхідно спілкуватися з вами і обмінюватися думками, на те, щоб продовжувати плекати в країнах нашого поселення духовні цінності українського народу, його мову, народні традиції, пісні. Цінності, які наші батьки втілили у душу своїх дітей. Ми просто виконували те, що писав наш історик Михайло Грушевський, що "треба горнутися до свого українського, заохочувати до нього, розширювати його всякими способами".

Наша родина, у мірі своїх можливостей робила це у формі літніх таборів для дітей, в організованні ансамблю бандуристів і хору, у створенні радіопрограм, де б панувала українська пісня і мова -- "ключі до народньої мудrosti, до історії й культури українського народу".

Можливо, деяким нашим землякам в Україні тяжко повірити, що наші очі завжди були зверненні на Україну, що наша душа -- українська, але багато з нас доказало це не лише на словах, а й на ділі, бо:

"Шумить Дніпро у наших мріях,
У почуттях -- степів снага.
Нас зустрічають Львів і Київ,
Вкраїна руки простига".

Віра Ворскло,
"Листи без адреси".

Сьогодні я з великим хвилюванням стою перед вами. З хвилюванням, але з радістю і гордістю, що у цій історичній тепер квартирі, де колись жив і працював один з найвидатніших співаків нашої доби -- Борис Романович Гмірі, ми разом маємо нагоду послухати спів нашого видатного співака завдяки старанням дорогої і шанованої дружини Бориса Гмірі -- Віри Августівни і її працьовитої і завжди веселої родички Ганни Василівни.

Сьогодні нас єднає пісня. Не абияка пісня, а українська пісня у виконанні великого співака. Пісня, яка пролетіла через океан, полонила душу земляків і знайшла своїх шанувальників і любителів співу Бориса Романовича. Шкода, що не присутня на цьому вечорі Віра Августівна, але вона серцем і душою з нами. Про шановну дружину вам не треба говорити. Ви її знаєте як виняткову жінку, яка віддала все своє життя, всю свою любов Борисові Гмірі. Навіть у лікарні (Ганна Василівна і я недавно її відвідали) всі її думки скеровані були на сьогоднішній вечір. Віра Августівна телефонує щодня -- цікавиться прогресом нашої праці у підготовці до вечора. Мені здається, що таких жінок мало. Я відчула це при першій нашій зустрічі минулого року, і тому без жодних труднощів і вагань описала свою зустріч у цьому домі у торон-

тському журналі "Молода Україна". Цікаво, що коли ми з Ганною Василівною прослуховували, декілька днів тому, пісні, під час співу раптом задзвонив телефон. То була Віра Августівна. Так воно мало бути.

Всі члени нашої родини вважають себе особливо щасливими, що познайомилися з родиною Гмири. А сталось воно на такому ж вечорі, як сьогодні, на який була запрошена наша Оксана, перебуваючи у Києві. Тяжко повірити, що рік тому ми не зналися, а ось сьогодні спільно виступаємо. Як це радісно і приємно!

Це, до речі, і було метою організації, до якої ми належимо -- до ОДУМ-у -- контакт з народом, з нашою батьківщиною, вивчення і пізнання його шляху, його сучасного життя, його поневірянь і його бажань.

Дозвольте тепер прочитати вам уривок з моєї статті "Україно, моя Україно!" (читаю з журналу ч. 406-407). Цікаво, що одна читачка з США, прочитавши статтю, написала листа Вірі Августівні і дослівно, як у статті, заадресувала коверт: "Київ. Вулиця Хреща-тик. Великий будинок. 4-ий поверх". Лист дійшов до адресата!

З приємністю можу сказати, що все обіцянє виконано: видано касети, відбулась успішна подорож Ганни Василівни по містах Онтаріо в Канаді, пророблено нею велику роботу, і сьогодні ми з Петром у столиці України, у вільній Україні -- гостями у цій привітній і чудовій квартирі.

"Як ми всі чекали, мріяли і у своїх молитвах просили Небесного Отця, щоб дочекатися цієї радісної хвилини. І Бог вислухав наші молитви. Наші мрії стали дійсністю." А слова Василя Симоненка підкреслювали ту дійсність -- "Народ мій є. Народ мій завжди буде. *Nixto ne перекреслити мій народ.*".

Замайоріли в Україні жовто-блакитні прапори і ми з вами стали свідками відродження української

держави, відродження національної свідомості, відродження культурного й релігійного життя. Так,

*"МИ Є. БУЛИ. І БУДЕМ МИ!
Й ВІТЧИЗНА НАША З НАМИ."*

(Іван Бафяний)

Від щирого серця ми з Петром дякуємо Вірі Августівні, Ганні Василівні і Олександрові Никодимовичу за щиру, теплу і милу гостину. А вам, дорогі друзі, бажаємо сили і здоров'я продовжувати вельми корисну працю і далі бути прикладом, що особиста праця, праця, і ще раз праця дає позитивні наслідки.

Закінчуємо своє слово уривком з вірша Олеся Лупія "Встань, Україно!":

*"Боже, скріп нас у власних силах,
Дай працювати у згоді,
Допоможи нам йти у поході
Найкращих світу народів".*

Дякую за увагу.

ПРОГРАМА КОНЦЕРТУ

1. Зоре моя вечірняя, сл. Т. Шевченка.
2. "Слово Бориса Гмири про українську пісню".
3. Не щебечи, соловейку, сл. В. Забіли.
4. Ніч яка місячна, сл. М. Старицького.
5. Чуєш, брате мій, сл. Б. Лепкого.
6. Дивлюсь я на небо, сл. М. Петренка.
7. Сміються плачуть солов'ї, сл. О. Олеся.
8. Коли розлучаються двоє, сл. Г. Гайнє, дует з І. Козловським.
9. Мені однаково, сл. Т. Шевченка.
10. Безмежнє поле, сл. І. Франка.

БУДЬМО ЗНАЙОМІ !

Серйозний Павло Муравський у колі усміхнених жінок.

Зліва направо: Валентина Родак -- гість з Канади, автор репортажу, Павло Муравський -- диригент Київської консерваторії (чит. жур. "М.У." ч. 411, 1992 р.), Таїсія Косенко -- ведуча Київської радіопрограми "Берегиня", Марія Євтушенко -- донька Остапа Вишні, Роксана Скорульська -- директор Музею М. Лисенка (чит. жур. "М.У." ч. 415, 1992 р.), Сусанна Каракоз -- радіожурналіст, ведуча радіопрограми "Педагогічні роздуми", Світлана Кузнецова -- директор реабілітаційного центру Інституту геронтології, Ганна Принц -- кандидат економічних наук Київського інституту економіки АНУ, організатор вечора (чит. жур. "М.У." ч. 407, 1992 р. і ч. 415, 1993 р.).

Київ, Україна, 20.08.1992 р.
Фото -- Петра Родака.

Читачі вже знайомі з Г. Принц, П. Муравським і Р. Скорульською, а про Т. Косенко, М. Євтушенко, С. Каракоз і С. Кузнецово будуть окремі статті в наступних числах журнала "Молода Україна".

Григорій НАДРЕТЬНИЙ

ПРОЩАЙ, ПРОЩАЙ!

Прощай, прощай! Мій краю златонивий,
Це ліне вдаль тужливий серця спів.
Де назавжди зникає берег мілий,
У кучерявій піні бурунів.

Над морем чайки білокрилі в'ються,
Двигтити судно, гуля морський простор.
На покладі, схилившись на поруччя,
Задуманий стойть конкістадор!

Це ж він в краю програв останній бій,
Мандрує в світ крізь моря буревій,
Зажурено зорить він в синю даль
Там, де в огні палає Рідний Край.

Шуміть, шуміть, розгонисті вітрила,
І бурями хай піняться моря!
Прощай, прощай, кохана Україно,
Прощай, прощай, Батьківщино моя!

Не назавжди, бо ми вернемось знову,
На цей раз ворог вже програє бій!
Ми возвігнем на Київських соборах
Побіди стяг і Тризуб Золотий.

22-го серпня. Несподіване, хвилюючи знайомство.

Радіо Київ. Одногодинна суботня радіопрограма "Берегиня". Ведуча -- Таїсія Косенко.

Перша частина програми складалася з пісень у виконанні Бориса Гмірі. У другій -- інтерв'ю з Ганною Принц, Петром і мною, а на кінець програми запитання слухачів до гостей з Канади. Програма передавалась у "прямому ефірі" і, хоч призначена вона для жінок, слухали її і чоловіки. Таїсію Іванівну слухає вся Україна, бо веде програму вона вміло, фахово і цікаво. У цьому ми переконалися під час численних телефонічних запитів, які були з різних міст України -- Ялти, Івано-Франківська, Львова та інших. Питання були різні: про збереження української мови на еміграції, про шкільництво, релігію, організації, втримання родини, словом, про українське життя в Торонто.

Приємну несподіванку зробив нам перший слухач, який привітав нас. Це був Віктор Павленко з Торонто, який у той час перебував у Києві. Пан Павленко -- наш добрий знайомий і колишній учитель наших дітей зі школи ім. Т. Шевченка при катедрі св. Володимира.

На запитання однієї слухачки, звідки батьки, я відповіла, що покійний батько з Харкова, а мати з Донбасу.

Наступна слухачка говорила зворушенним тоном: "Дорогенькі мої земляки, любі Валюсю, Петруню. Мій Володя з Донбасу. Я -- Марія Гаврилівна, дружина Володимира Сосюри. Зaproшу Вас до себе. Прийдіть."

Таке запрошення ми радо прийняли і з хвилюванням готувалися до зустрічі. Та це ж була дружина славетного поета, автора вірша "Любіть Україну!" -- одного з найяскравіших ліричних поетів в українській літературі. Володимир Сосюра був популярний не тільки в Україні, його знала і любила молодь на еміграції. Його вірші вивчали напам'ять. В. Сосюра -- один з моїх найулюбленіших поетів, і я розмовляла з "його Марією з синіми очима" -- з Марією Гаврилівною Сосюрою! Я безмежно вдячна дорогим друзям, що уможливили мені таке знайомство.

Перша зустріч відбулася 24-го серпня у будинку на вулиці Михайла Коцюбинського, де в 1957-1964 рр. жив і працював В. Сосюра. У цьому великому домі жили і творили А. Малишко, А. Головко, Б. Лятошинський, М. Рильський, Л. Первомайський та багато інших славних діячів слова і музики.

Марія Гаврилівна зустріла нас із хлібом-сіллю. Їй 84 роки. Вона, як і її покійний чоловік, пише вірші. Декламує всі напам'ять.

Марія СОСЮРА

ВОЛОДИМИРУ

Не для того я з тобою
Йшла дорогою життя,
Щоб у смерть, повитий тьмою,
Ти пішов без вороття.

Не для того так розквітло
Дороге твоє ім'я,
Щоб твоє померкло світло,
Зоре рідна моя.

Сполошились, і юрбою
Зникли привиди німі,
Бо любов моя з тобою
І не віддам тебе пітъмі.

У своїй статті "Говорить серце мое" (Голос ніжності і правди. Спогади про В. Сосюру. Видав. "Дніпро", Київ -- 1968) Марія Гаврилівна Сосюра описує своє знайомство з поетом.

* *

9 березня 1931 року зранку ми (члени вокально-інструментальної капелі -- "ВІК" з Києва виступали в театрі тодішнього Сталіно "Донецьк") готувалися до традиційного свята пам'яті Тараса Григоровича Шевченка, яке відзначаємо щороку. В концерті йшли "Заповіт", який виконував наш хор, далі виступи читців, поетів, вокальні номери. В той пам'ятний і незвичайний вечір я і зустрілася з Володимиром Сосюрою. Його поява була несподіваною.

Одягнувши святкове українське вбрання, я вийшла з кімнати і раптом помітила наче вирізьбленого на дерев'яній стіні, в задумі, нерухомого мужчину років 30-ти. Чорнявий красень побачив мене пізніше, я вже встигла його роздивитись... Кинувся до мене: "Дівчино, чи є у вас закурити?" "Чудна манера знайомитись", -- майнуло в думці. Мене образила легкозважна поведінка чужої людини. Пройшла, наче це мене не стосувалось, не відповідаючи, з похиленою головою... Я тоді не знала, що бувають безпосередні натури і що за люди поети.

Поверталась із-за лаштунків з зіпсованим настроєм, бо завжди плачу після "Заповіту", пригадуючи тяжке Тарасове життя. Знову побачила чорнявого незнайомця. Тепер він уже стояв в тісному колі місцевих поетів, які частенько "гостювали" у нас за кулісами, залишаючись до наших капелянок. Між ними точилася жвава розмова. Я намагалась пройти непоміченою, але мене все ж таки зупинив директор театрального тресту письменник Іван Дорожний і запросив до гурту. Чому, звертаючись тільки до цього чоловіка, він сказав "Знайомтесь, Володимире Миколайовичу, з нашою Марією. Хороший голос, а яке дівча. Ви самі побачите". Відчувалось, що він хотів щось приемне зробити для цієї людини, та й не тільки для нього. "Я їй запропонував мешкати в театрі, поки її грошові справи покращають", -- сказав він про мене. Мені стало незручно. Пригадався інцидент з цигарками, а тут ще ця "інформація" про мое невеселе аристичне життя. Адже я гроші за квартиру посыпала батькам додому, а в театрі жила безкоштовно. І раптом я пригадала цю людину. На мене з томика віршів глянуло знайоме обличчя... Адже це поет, твори якого вивчала в школі!... І я забула про все неприємне.

Без усякої манірності поет простягнув мені руку, я щось під ніс собі буркнула, і ніжна, по жіночому красива, рука потиснула мою...

Золотий вогник смуглявого обличчя. Мрійні, задумані, сонячного кольору великі очі, м'який карій зір... Смуги втому під очима. Чорна хвиля волосся... Я вражено дивилась на поета і не вірила, що він ось тут і що він такий... Невеличка пауза була порушеня його ніжним голосом: "А які у вас очі, Маріє?"

Я зніяковіла, але відповіла: "Кажуть люди, що сині". Він прикрив рукою обличчя і прошепотів: "Ой, я пропав!" Це сказало його серце.

Я, не попрощавшись, побігла до своєї кімнати з новим, незвіданим почуттям. Цілу ніч пролежала з відкритими очима. Втомлене місто спало. Лише капала з краніка вода, відлічуючи довгі години!

На другому поверсі театру жив перукар Степан. Вранці прибіг до мене, захекавшись, і каже: "Маріє, вас кличе поет Сосюра". Ікаво. Навіщо? Поволі піднялася вузенькими сходами, увійшла до кімнати. В цигарковому тумані, серед париків і театрального реквізиту сидів вчорашній смуглявий красень. Побачив мене і, ні слова не кажучи, схопив мене в обійми і став цілувати, -- ніжно, по-дитячому, в щоки, очі, волосся... І щось віршоване шепотів. Відштовхнула його, вискочила за двері...

В цю ніч я знову не могла заснути. Легеньке пальто, підбите мрією, щоб було тепло, лягло на плечі... З тривогою вийшла в шовкову ніч кохання. Небо чорне, як земля, зірки намагались пробитись крізь темряву, щоб глянути на землю, заспокоїти тихим променем душу. Я йшла навмання, куди вели ноги. Щось невідоме вкralось у мое життя, порушило спокій, було сумно і радісно від цього. Мене наздоганяли чиєсь кроки, я відчула, що це Володимир. Не оглянулась. Порівнявшись зі мною, ніжним голосом спітив: "Маріє, куди ви?" Я мовчала. В цю ніч вітер був злий... Тепер ми вже йшли крок у крок і разом дивились на змертвіле тіло місяця, який виридав з-за хмар нам назустріч.

Чому всі закохані дивляться на місяць. Що вони в ньому шукають? Заблищають сріблом рейки. На серці стало світліше. Залізниця... Як я сюди потрапила? Теплий подих його біля вуха. Я почула: "Кохана!" Про що ми шепотіли в цю ніч, знав тільки один свідок -- місяць, він став тепер лагідним, ласкавим. І він цю таємницю кохання поніс у далекі, незнані краї. Донбас важко дихав своїми вугільними грудьми, поділяючи радість зі мною. Я була щаслива! Мене любила якась незвичайна людина, ні на кого не схожа.

Почалося буденне життя, але воно було -- як свято... У вільний час од роботи ходили на творчі вечори поетів. Цікаво виступав Володимир. Коли його слухаєш, то своїми емоціями і думками він нібито підхоплює тебе і несе із собою, в свої спогади, минуле... Заклавши руки за спину, у такт з голосом ритмічно перебирає пальцями, немов струн торкається (його пальці бачили і говорили), пригадуючи давно забуте... Голос ніжний -- як золотий потік лився, п'янив голову. Вже першої зустрічі було досить, щоб іти за ним все життя. На третій день після нашої зустрічі Володимир освідчився мені у коханні і запропонував одружитися. Але я й не мріяла про шлюб, бо було щось вище за це -- кохання. Перше кохання. Як музика! Як казка!

Пригадую, ми частенько співали уздвох старовинні романси, українські пісні. Володимир грав на гітарі. Пісні нагадували йому дитинство, засмучену матір, яка терпляче чекала з шахти свого чоловіка з нічної зміни, співала й плакала, гойдаючи немовля. А їх було дев'ятеро... Малий Володя слухав...

В 1931 році, 18 квітня, я стала юридично дружиною поета Володимира Сосюри. Коли виводила нове прізвище, тремтіли пальці. На щастя чи на горе?

* *

Марія Гаврилівна розповідає про свого "Володю", про свій арешт і таборове життя, про нинішнє життя. Багато є що розповідати, і ми домовляємось про ще одну зустріч. На прощання Марія Гаврилівна дарує нам декілька фотографій з Володимира Сосюри і книжку спогадів -- "Це Вам. Не забуйте Володимира Миколайовича. Пишіть і розкажуйте про нього. Люблю я вас, дорогі мої земляки".

(Продовження в наступному числі.)

Володимир СОСЮРА

МАРІЙ

Якби помножити любов усіх людей,
ту, що була, що є й що потім буде,
то буде ніч... Моя ж любов, як день,
Не знають ще чуття такого люди.

Якби зібрати з неба всі зірки
і всі сонця з усіх небес на світі, --
моя любов горітиме яркіш
за всі сонця на тисячі століттів.

Якби зірвати квітки з усіх планет,
що вітер іх під зорями колише, --
моя любов пахтітиме міцніше
над квітами всіх років вічний лет.

Якби зібрати красунь усіх віків,
позв мене хай ідуть вони без краю, --
Марій я на них не проміняю,
ні одній з них не вклониться мій спів.

Хай очі їх зіллються в зір один,
і в серце зір цей буде хай світити, --
зачарувати мене не зможе він,
твоїх очей йому не замінити.

З яких зірок злетіла ти сюди,
товариш мій, і друг мій, і дружина?...
Світи ж мені, світи мені завжди
над зорі всі, зоря моя єдина!

1931 р.

В. Сосюра з дружиною Марією Гаврилівною.

Кінець 40-х років.

Диктори радіопрограми "Молода Україна" і члени редакційної колегії журналу "Молода Україна"
запрошуують Вас на вечір присвячений
95-тиліттю від дня народження поета-лірика

ВОЛОДИМИРА СОСЮРИ.

Вечір відбудеться в суботу, 27-го лютого 1993 р.,
у залі Канадсько-Українській Мистецькій Фундації,
2118-А вул. Блюр Захід.
Початок о 7:30 год. вечора.

У програмі:

- Слово про поета -- Б. Біляшівський -- Перший секретар з питань культури й інформації амбасади України. Оттава.
- "Сосюра на тлі його епохи" -- М. Гавриш.
- Художнє читання. Деклямації. Спогади. Участь беруть: артист Р. Василенко з Оттави, І. Стасів з Києва та торонтські шанувальники поета.
- "Деклямують Володимир і Марія Сосюри" -- вірші з платівок.
- "Володимир Сосюра" -- виставка (збірки поезій, журнали, фото).

Після програми -- чайне прийняття.

Ласкаво запрошуємо всіх шанувальників поезії В. Сосюри.

Петро ЛАВРІВ

КОЛОНИЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ І СУМІЖНИХ СТЕПІВ

(Уривки)

I. Українські степи, їхнє багатство й сива минувшина.

Український народ здавен-давна зв'язаний зі степом. У безкрайх причорноморських і приазовських степах вершилася його доля: в княжих часах над Каялою і Калкою; в козацьку добу Запорозька Січ на Хортиці й інших островах Дніпра-Славутича боронила Європу від татарської навали. По пустих широких степах без стежок, орієнтуючися вдень по могилах і природних горбовинах, а вночі по зорях гарцювали запорожці. Годував їх степ. У його високих травах було повно птаства й звірів, річки кишіли рибою. Недурно французький мандрівник Блез де Віженер писав: "Україна -- обіцяна земля євреям. Хто раз побував на Україні, не годен розлучитися з нею, бо вона притягає наче магніт зализо. Українське небо сміється і манить до себе. Диких кіз забивають тисячами, в ріках повно бобрових гнізд. Яйцями диких качок, гусей, журавлів і лебедів наповняють весною хлопці човна. Вистачить один раз зорати й засіяти зерном землю -- вродиться двічі. В одному році можна збирати два або три врожаї".

Тому й не дивно, що в українські степи сунули споконвіку з Азії, а потім з усіх сторін, на Україну зазіхали й дотепер лакомляться близькі й далекі сусіди. Ще в передісторичну добу по Північному Причорномор'ю та Приазов'ю кочували кіммерійці, скити (скіфи, самоназва сколоти), сармати, алани, авари, булгари, угри, хозари. Авваро-слов'янські війни довели до розпаду політичного об'єднання антів, за висловом акад. Михайла Грушевського "козаків V-VI ст." Опісля аж до першої чверті XIII ст. поміж азійських зайд-печенігів, турків і половців блукали, напевно, здичавілі антські потомки "бронники".

У середині IX ст. "Повість временних літ" згадує між Дністром, Прутом і Дунаєм українські хліборобські племена: між Дністром, Прутом і Дунаєм тиверців, а на пониззі Дніпра й на берегах Чорного моря -- уличів. Обидва племені в свій час належали до Київського великого князівства. Їх змела татарська навала, яка зруйнувала "матір городів руських" Київ і обернула залюднені степи в Дике поле, на якому орда випасала своїх коней. Тільки після захоплення українських земель у XIII-XIV ст. Литвою й великому князеві Витовтові (1392-1430) пощастило опанувати побережжя Чорного моря і навіть Крим. При Дністровському лимані він побудував Білгород і Чорногород, а над долішнім Дніпром город св. Івана.¹ Над Чорним морем за його панування споруджено порт Качибей, фортецю Дащів (пізніший Очаків), Тавань та інші твердині.² Поза межами Великого князівства Литовського на півдні залишилося тільки Дунайсько-Дні-

стровське межиріччя (точніше землі між Прутом і Дністром), захоплене після упадку Галицько-Волинського князівства молдавськими господарями. Пізніше, коли в 1456 р. Молдавське князівство змушене було платити Туреччині данину. Порта (уряд Османської імперії) оголосила ті райони своїми й віддала їх під безпосереднє управління сultans'kix намісників-пашив. Створена в XVII ст. Ізмайлська райя (Rayaya, Reaya -- піддані султана (турецьке) підкорялася безпосередньо Стамбулові.³

Кожного року Перекопська орда приганяла на Крим з України по 20-30 тисяч бранців. Під час одного походу бусурмани захопили 300 тисяч невільників. Їх продавали на ринках Кафи, Карасубазару, Козлова й Бахчисараю.⁴ Згідно з даними татарського історика Елії Челебі в 1666 р. в Кримському ханстві проживало 1120 тис. людності, з них татар лише 180 тисяч, у тому числі воїнів 75 тисяч. 20 тисяч було греків, євреїв і караїмів, які працювали на різних роботах. Зате 920 тисяч було українських козаків і селян, з них 120 тисяч дівчат і 200 тисяч дітей.⁵

Після смерті Витовта його наслідники занедбали південну колонізацію, але в 1540 р. в донесенні великому князеві Жигмонту від східні граници Литовського князівства ще окреслювалися: "Від гирла Дніпрового до Таваня з Перекопською землею... по Овечу воду (р. Вовча) й угору по Овечій воді, а від верхів'я Овечої води -- вгору по Самарі і Оргію аж до Дінця на Тиху воду".⁶

II. Запорозька Січ.

На початку XV ст. українські степи були безлюдними. Від уличів, тиверців, а тим більше від мешканців давньоруського князівства Тмутаракані при гирлі Кубані чи українців, які за наказом хана Батия перевозили через Дін купців чи мандрівників,⁷ не залишилося жодного сліду. Тодішні поселення закінчувалися біля Кам'янця Подільського, Брацлава, Канева й Черкас, а на Лівобережжі -- біля Чернігова й Путивля. В безкрай степи над долішнім Дніпром, Богом (Південним Бугом) і Дністром утікали відчайдушні селяни, які не корилися польській і спольщеній шляхті українського походження, а також сміливці, шукачі пригод не тільки з України, але й з Волошини, Молдавії та Московщини, а навіть з Австрії та Німеччини. Переїжджали, без сумніву, українці.

Найчастіше осадники прибували назесні. Вони будували намети або копали землянки й до пізньої осені полювали, ловили рибу, збирали мед, віск і сіль. Частина таких ухідників зимувала в степу, приводила до споруджених зимівників дружин і дітей, заводила господарство, орала, сіяла й жнивувала. Чоловіки

*Кредитова Спілка "Союз" вважає,
що наша майбутність -- це наше діти!!!*

І саме тому ми збудували майданчик для розваги наших дітей на оселі "Київ" при центрі культури імені св. Володимира в Оквілі. Але, коли йдеться про ваш фінансовий стан -- то Кредитова Спілка "Союз" не думає, що це теж є дитяча гра. Тепер Кредитова Спілка "Союз" має свій відділ також в Ошаві і в Міссіссаґа, при 26 Еглінтон Авеню Вест.

Зaproшуємо відвідати будь-який наш відділ і стати членом родини Кредитової Спілки "Союз"!!!

Члени Кредитової Спілки "Союз" вірять у велике майбутнє української громади!!!

Наші адреси:

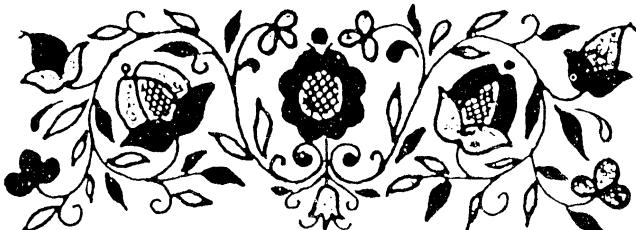
2265 Bloor Street West, Toronto	763-5575
406 Bathurst Street, Toronto	363-3994
31 Bloor Street East, Oshawa	432-2161
26 Eglinton Avenue West, Mississauga	568-9890

А Н А Т О Л Я Ю Р И Н Я К А

-- письменника, поета, журналіста,
прихильника ОДУМ-у
з його 90-літтям!

Бажаємо сили і здоров'я!

*Члени редакційної колегії
журнала "Молода Україна"
і всі ОДУМ-івці і ТОП-івці.*

Товарицька зустріч із журналістом
Юрієм Пригорницьким з Києва.

Зліва направо: о. протопр. П. Бублик
(настоятель катедри св. Володимира),
В. Педенко (секретар ЦК ОДУМ-у),
Юрій Пригорницький
(представник тижневика "Літературна Україна"),
В. Самець
(голова управи катедральної громади св. Володимира),
М. Бальдецький
(керівник ОДУМ-івської танцювальної групи "Веснянка"),
О. Харченко

(член редакційної колегії журнала "Молода Україна"),
Світлана Грибінська
(член Об'єднання Українських Письменників "Слово"),
Л. Ліщина
(редактор журнала "Молода Україна"),
Валентина Родак
(член редакційної колегії журнала "Молода Україна").

Торонто,
16-го грудня 1992 р.
Фото -- Петра Родака.

НОВЕ УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

Ігоря Лисика

The Solid Oak Co.

Kitchen Cabinets -- finished -- unfinished
Oak furniture

848 Simcoe St. South, Unit 2, Oshawa, Ont. L1H 4K8
Tel: 416 -- 434-7204 Res: 576-9779

об'єднувалися у групи, вибирали отамана й, гарцюючи по степах, не лише захищалися від татар, але й несподівано нападали на них і відбирали в них ясир, визволяли невільників. Це були козаки, тобто степові відчайдухи. Вперше про них, "степових розбійників" згадує польський історик Ян Длугош у 1469 р. Інший польський хронікар Марцін Бельський пише, що в 1489 р. козаки були провідниками під час походу польського короля Яна Ольбрихта на татар. У 1492 р. кримський хан жалівся великому князеві литовському Олександрові на козаків, які напали на татарський корабель під Тегінню над Дніпром.⁸

Татар, які захопили Крим, ще під час походу Баторія, в XVI ст. на півострові жило, на думку польських істориків, ледве чверть мільйона. Ще 120-150 тисяч ординців кочувало в Буджацьких і Добрудзьких степах. Кримський хан мав найбільше 35-40 тис. вояків і тільки внаслідок швидкості його дій у Європі гадали, що він має велику армію.⁹

Козацькі загони зосереджувалися за Дніпровими порогами, на Низу (звідтіль і назва "низовики"). Першу козацьку твердиню на Україні "Запорозьку Січ" (від слова "засіка", тобто дерев'яне укріплення) на острові Мала Хортиця (інакше острів Байди) біля сучасного міста Запоріжжя почав будувати в 1553 р. князь Дмитро Вишневецький, прославлений у піснях під іменем Байди. Тоді вже запорозькі козаки користувалися землями біля порогів і вниз по обох сторонах Дніпра. Офіційно їх дарував їм у вічне посідання великий князь Литовський, що був одночасно на підставі Кревської унії між Польщею і Литвою королем польським, Жигмонтом (по-польськи Зигмунт) I (1507-1548).

Пізніший польський король Стефан Баторій (1576-1586) універсалом визначив північно-східні межі вольностей запорозьких козаків: "...З верхів'я річки Орелі на верхів'я Кальміусу, а звідти на гирло ріки Дону, які урочища й окреслюють запорозькі володіння".¹⁰ Ті самі граници підтверджив універсал гетьмана Богдана Хмельницького, виданий у Білій Церкві 15 січня 1655 р.: "Від Самарських же земель через степ до самої ріки Дону, де ще за Предслава Лянцкоронського (Предслав Лянцкоронський очолював загони запорозьких козаків з 1500 до 1531 р.) козаки запорозькі свої зимовники мали, щоб усе те непорушно навіки при козаках запорозьких знаходилось".¹¹

Запорожці довший час були господарями чорноморського побережжя.¹² Безперечно, постійні наскоки татарських орд, а пізніше турецько-татарські походи на Україну ліквідували й ті мізерні поселення ухідників і втікачів з-під шляхетського ярма. Степ залишався Диким полем, по-латинському *Loca deserta*, як позначено на мапі України, нарисованій французьким фортифікатором Гійомом-Левассером де Бопланом наприкінці 1630-их років.

III. Чужинецькі колонізатори у XVIII ст.

Стіхійна втеча селян од панщини в степи ледве чи сприяла їх освоєнню в XVI-XVII ст. Ефективнішими

виявилися пізніші (у XVIII ст.) переселення кріпаків поміщиками на подаровані їм царським урядом землі й заходи того ж уряду, який направляв солдат і служивих людей на будівництво укріплених ліній і міст на південних границях Російської імперії. Крім того, російські цари заселяли українські степи чужинцями, тому що вони швидше русифікувалися і вірно служили престолові.

Першими, до кого звернувся в 1723 р. царський уряд з проханням заселити українські степи, були серби, волохи, греки й болгари. В 1729 р. серби поселилися на січових землях між Гором і Білгородською лінією, збудованою наприкінці XVII ст. для захисту від Кримських і ногайських татар од Охтирки до Білгорода. Коли ж цариця Анна Іванівна в 1734 р. дозволила запорожцям, які втекли від гніву лютого царя Петра I після Полтавського бою на землі кримського хана, повернутися на дідівщину, вони створили спочатку 5 паланок: Кодацьку, Бугогардівську, Інгульську, Самарську й Кальміуську. Більшу частину цих земель царат призначав своїми, ще під час підписання "вічного миру" з Польщею ще в 1686 р. Ділячи тоді Україну, цар не питав згоди у гетьмана Й. Запорозької Січі. Без згоди запорожців імперські воеводи направили влітку 1751 р. 424 (227 осіб чоловічої статі) сербів, македонців, болгарів і волохів на землі між фортецею Кам'янкою та тодішньою польською границею. Цю територію між Дніпром на сході й річкою Синюхою на заході, річками Великою Виссю та Омельником на півночі й верхоріччями Інгулу й Інгульця на півдні названо Новою Сербією і указом від 18 жовтня 1752 р. заборонено там приймати на поселення українців і вихідців з інших країн крім Валахії (Волошини), Молдавії, Македонії та Сербії. Українські селяни мусили покинути загосподарювані угіддя. Даремно вступався за мешканців "задніпровських місць" останній гетьман Кирило Розумовський. "Сербські вихідці" відбирали в козаків ґрунти й луги, виганяли колишніх господарів з хат. Наприкінці 1752 р. на землях Нової Сербії залишилося тільки 11,5 тисяч мешканців. Частина вигнанців осіла на землях Новослобідського козацького поселення на південь від Нової Сербії, решта подалася під хана. Центром Нової Сербії стала побудована в 1754 р. фортеця св. Єлизавети, на місці якої виріс Єлизаветград, перейменований у 1934 р. на Кіровоград. Пізніше прибули сюди ще й чорногорці та угри.¹³

На землях Новослобідського козацького поселення осіли також російські розколінники-старообрядці, амnestовані указом од 4 вересня 1755 р. Цих росіян, які виступали проти офіційного православ'я, точніше проти церковної реформи московського патріярха Нікона, який у середині XVII ст. привів російські церковні книги у відповідність із грецькими, царат на Україні не боявся. Зате в Новосербію й слободи за її межами указом від 4 квітня 1760 р. заборонено було переходити "малоросійським обивателям", тобто українцям з Гетьманщини. Дещо пізніше в Новій Сербії російський уряд дозволив поселятися лише православним чужинцям. Вони могли приймати ден-

щиками правобережних українців. У Новослобідському козацькому поселенні дозволялося мешкати українцям, вигнаним з Новосербії та переселеним з Правобережної України. Щоб лівобережні українці могли там поселитися, вони мусили насамперед утекти на правий берег Дніпра.¹⁴

Аналогічно в 50-их роках XVIII ст. на Лівобережжі заселялася територія так званої Слов'яно-Сербії між річками Бахмутом на півночі, Сіверським Дінцем з північного сходу й поза Лугань на півдні. Там, де ще в 1571 р. стояла Шоста Бахмутська сторожа, на переломі XVII-XVIII століть виникло місто Бахмут. П'ята Святогірська сторожа охороняла землі над Дінцем од Осколу до гирла Тору, а сьома -- Надайдар'я.

Коли в 1703 р. розпочали розробляти соляні джерела над Бахмуткою, Бахмутське поселення стало центром Бахмутського повіту. В 1710 р. в Бахмуті встановлено воєвідську, а з 1719 р. -- провінціяльну канцелярію, Воронізької губернії. В 1703 р. в цьому місті мешкало 112 "черкас" (тобто українців), 2 донські козаки й 30 російських "сходців". У 1752 р. до провінціяльного центру приписано 1450 "черкас". У той же час переселенці з Центрально-хліборобського району Росії заклали тут слободи: Райгородську (1700), Сухареву (1700) і Староайдарську (1711). Ревізія 1719 р. зареєструвала в середній течії Сіверського Дінця 6994 росіян і лише 1753 українців, з них 1540 державних селян і 213 козаків. Після татарського нападу в 1736 р. населення Бахмуту сильно зменшилося. Наприкінці 30-их років XVIII ст. в Бахмутщині жило 2586 українців і 6118 росіян.¹⁵ Тоді ж на освоюваних землях було заборонено поселятися тим "малоросам", які не мешкали там під час перепису (ревізії) населення 1732 р., коли запорожці жили ще на "ханській" землі в Олешках (нині Цюрупинськ, Херсонської області).

В 1731-42 роках царат будував од Дніпра по Орелі до впадання річки Береки в Сіверський Донець систему укріплень, т.зв. Українську лінію та її продовження -- Бахмутську лінію. Тоді на Костянтиноградщині, Павлоградському, Слов'янському, Бахмутському, Донецькому (пізніше Слов'яно-Сербському), а після зруйнування Січі в 1775 р. на території пізнішого Маріупільського повіту постало чимало російських слобід, у яких на початку 1780-их років налічувалося біля 19 тисяч колишніх солдатів, офіцерів і селян-однодвірців із глибинних повітів Курської та Воронізької губерній.

У 1751 р. сербські полковники Іван Шевич і Райко Прерадович захопили січові зимівники між Луганню і Сіверським Дінцем і привели сюди сербів, хорватів, молдаван і волохів. Збігом часу, коли вояки з Австрійської монархії поженилися з місцевими дівчатами, вони винародовилися. Коли населення Бахмутського повіту в 1745 р. складалося з 57,5% українців і 42,5% росіян, то в 1753 р. національний склад людності цього повіту змінився: українців було 75,4%, молдаван 17,1%, а росіян лише 4,7%. Через 10 років питома вага українців підвищилася до 78,6%, росіян -- до 9,8%, а молдаван зменшилася до 9,9%.¹⁶

У Слов'яно-Сербській повіті на дворові землі пе-

реселилися в середині XVIII ст. з російських губерній 1822 селянина й із Єлисаветградського та Олександровського повітів 5932 казенних, але "воєнізованих" селянина, колишні розколійники.¹⁷

IV. Землі запорозьких вольностей під час існування Нової Січі.

На землях запорозьких вольностей козаків, які повернулися з Олешок наприкінці березня 1734 р. і над річкою Підпільною заснували Нову Січ, за даними військових комендантів мало жити 59,6 тисяч. Очевидно, це -- занижene число. Історик останнього коша запорозького А.А. Скальковський і академік Д.І. Яворницький подають вірогіднішу приблизну кількість населення Новосічової республіки 100 тисяч, а сучасний радянський історик В.М. Кабузан визначає там 40,5 тис. осіб чоловічої статі.¹⁸

Жили вони не лише у 8 паланках (пізніше утворилися Протовчанська, Орільська й ПрогноЯнська) по річку Кальміюс, яка згідно з указом цариці Єлизавети Петрівни від 30 квітня 1746 р. мала розділяти запорозькі й донські землі, але й над Міюсом. Не підтверджує "Генеральна карта по Дніпру до Очакова і по степу до Азова з нанесенням Нової Сербії із Слобідським козацьким поселенням і з українською лінією, а також Турецької області і Польського володіння з Російської Імперії кордонами". Нарисував її в 1751 р. інженер-полковник де-Боксет за наказом намісника Нової Сербії генерал-поручника І.С. Хорвата. На цій мапі двічі нанесено напис: "зимовники и жилища запорожских козаков": на Правобережжі від міжріччя Богу (Південного Бугу) й Інгулу до Дніпра, а на Лівобережжі від Орелі поза Міюс.

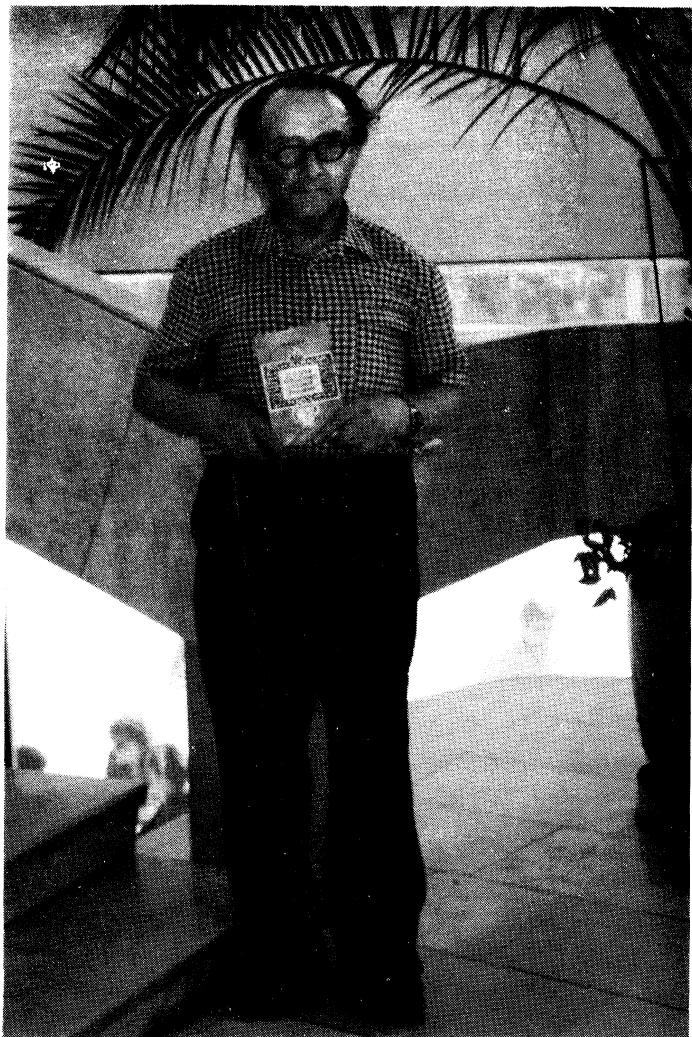
Січовиків бачив над Міюсом також академік І.А. Гельденштедт, автор "Щоденника мандрівки в Південну Росію", який під час російсько-турецької війни 1768-1774 рр. обіхав Азовське побережжя. В 1769 р. надміюські козаки втекли перед татарами, що йшли на Бахмут, під охорону Ростовської фортеці й заснували там села Микільське, Троїцьке, Покровське, Кінсько-Кінське й Батайське. В будівництві Ростовської твердині брали участь поселені в тому районі українські козаки. Ними заселено Сарматську слободу при впадінні річки Сарматки в Міюс. Серед залоги Таганрогу були запорожці.¹⁹ Під час четвертої ревізії над Доном зареєстровано 20422 вихідці з України чоловічої статі.²⁰

Як не старалися царські чиновники перетворити землі вольностей запорозьких козаків у покірну імперії провінцію, їхні намагання не вдалися. Балканців з Австрійської монархії не притягували царські обіцянки, а непристосовані до степових умов росіяни втікали. Освоювати рідні степи помогали українським селянам козаки із Січі й Гетьманщини. Та й із Гетьманщини й Слобожанщини було близьче, ніж із Росії. До 1780 р. українські селяни могли вільно переходити на нові землі. Російські ж кріпаки воліли втікати на Сибір, у Південне Приуралля чи Долішнє Приволзя, ніж поселятися серед "хахлов", які добровільно без державного контролю заселявали степи, названі ім-

перськими чиновниками "Новоросією".

Використана література

1. I. Кріп'якевич. Історія України, Львів, "Світ", 1990, стор. 115.
2. Українська народність, Київ (далі: К.), "Наукова думка", 1990, стор. 341.
3. Там же, стор. 77-78.
4. М. Грушевський. Звичайна схема "Руської історії" і справа національного укладу історії східного слов'янства, Спб., 1904, сторінки 3, 6, 7.
5. З доповіді акад. О. Пріцака на коференції МАУ наприкінці серпня 1990, Літературна Україна, 10.1.1991, № 2, стор. 6. Н. Поклад. "Не теплішає в Криму".
6. М. Грушевський. Історія Козаччини, "Вітчизна", 1989, № 1, стор. 179.
7. М. Грушевський. Історія України-Руси, Львів, 1899, т. 2, стор. 281-283.
8. L. Podnorodecki, "Sic zaporoska". Warszawa, 1978, стр. 14-17.
9. Там же, стор. 24.
10. Д. Эварницкий. Источники для истории запорожских козаков, Владимиръ, 1903, т. 2, стор. 1927.
11. А. Скальковский. История Новой Сбычи или послѣдняго Коша Запорожского, Одесса, 1846, ч. 2, изд. 2-е, стор. 29-32.
12. Энциклопедический словарь Ф.А. Брокгауза и И.А. Ефрана, Спб, 1903, т. XXXVII, стор. 168.
13. В.М. Кабузан. Заселение Новороссии (Екатеринославской и Херсонской губерний в XVIII -- первой половине XIX вв., Москва, "Наука", 1976, стор. 52, 82.
14. Там же, стор. 71.
15. Там же, стор. 77-79.
16. В.И. Наулко, Развитие межэтнических связей на Украине, К., "Наукова думка", 1975, стор. 25.
17. В.М. Кабузан. Чисельність та національний склад населення Новоросії в 60-80 рр. XVIII ст., Український історико-географічний збірник, К., "Наукова думка", 1971, стор. 141.
18. В.А. Пирко, Северное Приазовье в XVI-XVII вв., К., Учебно-методический кабинет по высшему образованию, 1938, сторінки 30, 33, 37.
19. В.М. Кабузан. Заселение Новороссии..., стор. 120.
20. Радянська енциклопедія історії України, К., УРЕ, 1971, т. 3, стор. 250.

Петро Лавров з нововиданою книжкою
"Історія Південно-Східної України",
яке розповсюджує товариство "Просвіта".

23-го серпня 1992 р.

Київ.

Всесвітній форум українців.

Петрові Лаврові 70 років. Він колишній політв'язень, пише статті з ділянки українознавства та історії, які друкуються в різних газетах та журналах: "Прапор", "Дзвін", "Дніпро", "Сучасність". Збірку "Україна в сучасному світі" видала Республіканська асоціація україністів у Києві 1990 року. "Пишу багато, бо мушу наздогнати втрачені роки тюрем і тaborу -- 1945-1954".

З Петром Лавровим я познайомилася 1991 р. у Донецьку під час першої установчої конференції ОДУМ-у. Вдруге зустріла я П. Лаврова у Києві на Всесвітньому форумі українців.

В. Родак.

R. CHOLKAN & CO. Ltd.
5302 Dundas St. W.
Toronto, Ont.

INSURANCE FOR FIRE, AUTO, LIFE
УСЯКОГО РОДУ АСЕКУРАЦІЇ ВІД ВОГНЮ,
НА АВТА, ВІД КРАДІЖКИ, НА ХАТУ.

Телефонуйте до

ЯРОСЛАВА КОВАЛЯ
Tel.: 239-7733

ПАМ'ЯТАЙТЕ
ПРО ПРЕСОВИЙ ФОНД
"МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" !

Елеонора КИРИЛЕНКО

МИТЬ І ВСЕ ЖИТТЯ

Бувають такі хвилини, які, мов би чарівним сяйвом, вияскравлюють усе життя, і всі його віхи набувають у тому відблиску нового змісту й вагомості. Й не тільки минуле, а й майбутнє постає в зореноснім ореолі. І стелиться, стелиться зоряний шлях...

Коли те почалося? Нині побутує теорія -- і то доведено медичними дослідженнями, -- що людину можна вчити й до народження. Тож я упевнена, що все те -- від батьків: любов до Неньки. До України. Інакше й не поясниш і не збагнеш, як вона, ота безмірна любов, народилася. Бо ступила Валентина на землю Канади, яка прийняла й прихистила її, як мати, ще дитинчам. Й одразу пішла співати до дитячого українського хору. А Петро тоді вже співав у хорі юнацім. І в серці його проростала й корінилась та ж безмірна Любов. До Неньки, яка на той час була в руїнах, занепаді, в духовій та моральній скруті.

Від тих даліх літ пішли Валентина й Петро життєвою дорогою, міцно взявшись за руки. Спільні, однодумці і, звичайно ж, закохані. І вела їх тією дорогою Ідея: широко розчахнути двері духовій красі для свого народу, щоб назавжди щезли з лиця землі плоди тієї системи, яка нищила в людях усе людське.

Саме відтоді, виховуючи дітей, Тараса й Оксану, котрим, звісно, теж прищепили свою велику Любов, -- невтомно йшли вони світлою дорогою, усією своєю діяльністю на ниві культури, творчістю своєю сприяючи розвиткові демократичних процесів, консолідації українців навколо ідеї національного відродження.

Який же він осяйний, їхній шлях! Обоє -- довголітні члени ОДУМ-у (Об'єднання Демократичної Української Молоді), що народилося ще далекого 1950 року в Торонто й Нью-Йорку, стояли біля його витоків.

Коли ж воно сталося, що взяла вона в руки бандуру? Гей, гей, давно... Й відтак обоє разом -- ще у році 1961-му -- зорганізували перші щорічні літні дитячі табори. А потім уже Валентина створила в 1966-му році Ансамбль бандуристів ім. Гната Хоткевича (перший в Канаді!), що існує й понині.

Не сидів, склавши руки, й Петро: це саме він основоположник і керівник радіопрограми "Молода Україна", що лунає в канадськім етері вже понад 20 літ, а Валентина (недаремно ж -- спільні!) всі ці роки -- диктор на тій же програмі. А ще пані Валентина ось уже півтора десятиріччя -- член редколегії канадського журнала "Молода Україна".

Низько схиляюся перед такою відданістю ідеї. І намагаюся уявити -- вірніш, відчути -- ту бентежність, яка охопила Валентину й Петра, коли додалекої й такої близької нам Канади долинула звістка про те, що вони, подружжя Родаків, стали цьогорічними лавреатами запровадженої Українським фондом культу-

ри премії Володимира Винниченка за велику, самовіддану багаторічну роботу на ниві культурної діяльності серед української діаспори в Канаді.

...Стояв на порозі другий рік Незалежності. Саме в ці дні в Українському фонді культури відбувалось урочисте вручення почесних дипломів подружжю Родаків.

Грошову винагороду, додавши до неї значну суму доларів, вони одразу ж пожертвували на фонд незабутнього нашого Бориса Гмирі та на підтримку української преси. А почесні дипломи, приймаючи квіти й вітання, тримали в руках, притискаючи до грудей.

І сяяло, сяяло над ними голубе безмежжя рідної Неньки...

Мить, зупинись!

"Вісті з України", ч. 43, 1992 р.
Київ, Україна.

Валентин КИРИЛЕНКО

ПРЕМІЯ ВІНЧАЄ ДОСТОЙНИХ

(З нагоди вручення премії ім. В. Винниченка
подружжю Родаків з Торонто.)

Славне діло здалека і зблизька --
Видно всходи, гріє душу нам.
Мій народе, уклоняюсь низько
Я твоїм і дочкам, і синам.

Родакам -- Петру і Валентині
(Закохавсь у них я не чомусь...)
За безмежну вірність Україні
До землі низенько уклонюсь.

За любов і відданість бездонну,
Що у серці, а не напрокат...
Винниченка премія законно
Родаків увінчує. Віват!

м. Київ,
Український фонд культури,
28.08.92

Валентин
Петрович
Кириленко.

КАНАДСЬКІ ЛАВРЕАТИ

Президія правління Українського фонду культури нагородила Валентину і Петра Родаків медаллю Володимира Винниченка, як сказано у грамоті "...за значний внесок у пропаганду українського мистецтва та благодійницько-просвітницьку діяльність в Канаді".

Після такого вступу, 30-го вересня 1992 року, представник Канадсько-міжнародного радіо в Торонто, Олександр Харченко прочитав свій репортаж про канадських лавреатів.

* *

Дотепер такою медаллю Український фонд культури нагородив письменника-правозахисника Миколу Руденка, еміграційного письменника Григорія Костюка, письменника із Закарпаття Івана Чендея, діячів ОДУМ-у Валентину і Петра Родаків та директорку пансіонів імені Івана Франка в Торонто д-р Євгенію Пастернак. Як на наш погляд, всі вищезгадані особи повністю заслуговують на медалі Володимира Винниченка. Президія Українського фонду культури напевно має труднощі при виборі кандидатів у лавреати, через широкий діапазон діяльності, до якої приглядається фонд, а саме: до літературної, театральної та до благодійницько-просвітницької, а з другого боку і глобальна присутність українців, як Канада, Сполучені Штати, Україна, і можна сподіватися, що в майбутньому лавреатами будуть теж особи зі Східної діяспори та з інших країн Західної.

Якщо йдеться про Валентину й Петра Родаків, то з таким самим успіхом вони заслуговували на спеціяльне відзначення вже яких 28-30 років тому, коли Український фонд культури ще й не існував. Наприклад, 1967 року Валентина диригувала ОДУМ-івським хором, в якому тоді співало сто осіб ОДУМ-івської молоді, отже хором, який з великим успіхом виступав на ЕКСПО'67 у Монреалі, а Петро вже 1962 року організовував виховно-відпочинкові літні табори Юного ОДУМ-у, які з успіхом ще й тепер відбуваються на ОДУМ-івських оселях в Канаді й Америці.

Медаль Володимира Винниченка і Диплом номер 4 Президія Українського фонду культури вручила першим своїм канадським лавреатам Валентині і Петрові Родакам у серпні біжучого року в Києві. Ось що сказав із цього приводу Петро Родак:

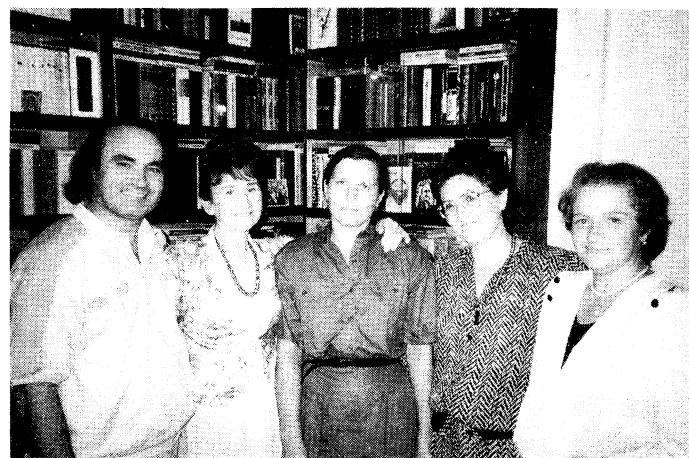
"Ми вдячні членам правління Українського фонду культури за премію імени Володимира Винниченка, яку ми отримали цього року під час всесвітніх святкувань у Києві. Вдячні, що оцінили нашу працю з молоддю в організації ОДУМ та українській громаді. Прийняли цю нагороду в імені всіх тих, що нам допомагали."

Разом з нагородою ми отримали невеличку грошову премію, яку призначили на тижневик "Літературна Україна" і на новстворений фонд Бориса Гмири".

В результаті нагородження Валентини і Петра Родаків премією ім. В. Винниченка народився ще один український фонд, що його заснували лавреати, зі своїми друзями в Києві, додавши до отриманої премії, як сказав Петро, і свою лепту. Ціль фонду

Бориса Гмири -- видати платівки, касети, відеокасети, і розповсюдити їх по всьому світі для популяризації Бориса Гмири як одного з кращих співаків цього століття.

Валентина Родак тепер диригє ОДУМ-івським ансамблем бандуристів імені Гната Хоткевича, бере активну участь у культурно-громадському житті Торонто, редактує журнал "Молода Україна", та вже понад двадцять років веде ОДУМ-івську радіопрограму "Молода Україна". А Петро Родак, крім своїх обов'язків викладача в Джордж Бравн Коледжі, є керівником згаданої радіопрограми, заступником голови Українського братського союзу -- української канадсько-американської допомогової і страхувальної установи та є членом дирекції Канадського фонду допомоги дітям Чорнобиля.

Лавреати премії імені В. Винниченка з друзями-кіянами.

Зліва направо: Віктор Женченко, д-р Євгенія Пастернак, Любі Женченко, Валентина Родак, Леся Лупій, (відсутній Петро Родак).

Київ, Україна,
4.09.1992 р.

Слово Валентини Родак -- лавреата премії імені В. Винниченка

Пане голово правління Українського фонду культури, шановні! присутні!

Вістка про премію імені Володимира Винниченка, яку призначила нам з Петром президія правління Фонду культури, була для нас приемною несподіванкою.

Вдячні всім, хто спричинився до сьогоднішнього, виняткового для нас, вечора.

Ми дійсно працювали на громадсько-культурно-освітній ниві багато років -- робили це віддано, послідовно, з любов'ю, з морального обов'язку, продовжуючи працю, яку розпочали наші батьки, учителі, провідники. Нам приемно, що Україна так відзначила нашу довголітню скромну працю. Стало це можливо завдяки друзям, таким як Віктор Васильович Женченко, Роман Остапович Лунь, та Микола Мороз -- члени Фонду культури -- та іншим хорошим людям.

Ми вдячні Всевишньому, що дав нам силу працю-

вати на користь українській справі і тим самим дав нам нагоду вкласти свій внесок, по мірі наших можливостей, у збереження і розвиток української культури на еміграції.

З великою подякою ми приймаємо премію імені Володимира Винниченка тут у Києві, в ці дні святкувань річниці проголошення незалежності української держави, у столиці, в якій ми були не тільки учасниками, а й свідками історичних подій.

Дякуємо дорогі друзі -- брати і сестри земляки, за вашу присутність, квіти, та подарунки.

Щастя вам, Боже!

Київ, Україна,
28.08.1992 р.

ПРИВІТ

5-го грудня 1992 р.

Привіт, Привіт, Привіт!

* * *

Радий, що Ви почуваєтесь щасливими на Україні. Це видно було з ваших облич. Бачив Вас на телекранах під час церемонії вручення нагороди імені Винниченка. Вітаю з успіхами.

Залишаюся з найщирішою пошаною до Вас. Ваш

Микола Француженко-Вірний.

На Всесвітньому форумі українців
у палаці культури "Україна".

Д-р Є. Пастернак, М. Француженко, В. Родак,
невідома киянка.

Видно також інж. Я. Соколика.

Київ, Україна,
23-го серпня 1992 р.

Фото -- Петра Родака.

КАНАДСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ФОНД БОРИСА ГМИРИ

ЦІЛЬ ФОНДУ:

- Увічнити пам'ять співака Б. Гмири у формі популяризації його співу;
- Допомогти дружині Вірі Августівні і її помічниці Ганні Принц зберегти велику спадщину народного артиста;
- Видати відео-касети з трьома програмами -- "Життя і творчість Бориса Гмири" (з архівних матеріалів Музею), "Слідами Шевченка" (на тлі співу Б. Гмири), "З піснею по Україні".

Фонд Б. Гмири створено Валентиною і Петром Родаками, у серпні 1992 р. Кonto при українській кредитовій спілці So-Use в Торонто, номер 1405160 відкрито у грудні того ж року. На конто вже є \$660.00. Пожертви склали:

Б. і П. Родаки \$150.00
Микола Мороз 150.00
В. Родак (з продажі касеток) 360.00

Радо приймемо пожертви всіх, що бажають допомогти у цій справі. Пожертви всіх шанувальників співу Бориса Гмири будуть видруковані в українській пресі і посвідки на "Income Tax" (25 дол. і вище) будуть вислані при кінці року.

З повагою і вдячністю,
Валентина Родак -- відповідальна за фонд,
та Олександр Харченко
і Тарас Родак (голова торонтської філії ОДУМ-у)
-- помічники.

Листи і пожертви просимо надсилати на таку адресу:

BORYS HMYRIA FUND
c/o Mrs. W. Rodak
12 Minstrel Drive
Toronto, Ontario
M8Y 3G4

Дмитро ЧЕРЕДНИЧЕНКО

ЯКА Ж БАГАТЮЩА НАША КУЛЬТУРА !

Дмитро Семенович Чередниченко (псевдонім -- Дмитро Межиріч) народився в с. Межиріч 1935 р., письменник, за фахом учитель (закінчив Київський педагогічний інститут). Все життя "дружить зі школою".

Цього літа вийшли перші національні підручники для початкової школи: Дмитро Чередниченко. "Материнка. Український буквар"; Оксана Верес. "Ластівка", "Біла хата", "Писанка", "Зелена неділя" (під тим самим ім'ям -- це спільний псевдонім Галини Кирпи й Дмитра Чередниченка) -- читанки для другої, третьої, четвертої класи й так звана літня читанка для позакласного читання в початковій школі.

Всі ці підручники побачили світ у видавництві "Освіта", друкувала Харківська книжкова фабрика "Глобус". І ще треба сказати: готовував до друку організаційно-видавничий комітет, що його очолювали професори Анатолій Погрібний і Роман Воронка. До складу його входили представники Міністерства освіти (В. Доній, Є. Поліщук, К. Прищепа), видавництва (Я. Бакалець, А. Денисов, В. Лопарєв, П. Яковенко), Всеукраїнського товариства "Просвіта" імені Тараса Шевченка (М. Овдієнко), директор (тепер -- колишній) Гнідинської середньої української національної школи В. Стрілько, літературний редактор цих видань З. Мензатюк, художній редактор А. Ливень, а також автори -- Г. Кирпа й Д. Чередниченко. Слід зазначити, що допомогли здійснити ці видання Товариство української мови у США (голова -- доктор Роман Воронка), добroчинна організація "Думки про віру" (голова -- пастор Ярослав Шепелявець), Український народний союз (президент -- Уляна Дячук), Координаційний комітет допомоги Україні (голова -- доктор Богдан Бурачинський), видавець Маріян Коць, Шкільна рада у США (голова -- доктор Євген Федоренко). А ще не можна не згадати шанованого Олеся Терентійовича Гончара, який по наших верхотурах добував папір на ці видання.

Скажете: о, як багато людей причетно до випуску цих кількох підручників! Так, багато. І все одно труднощів було не менше. Але ж за неповний рік ці підручники таки випущено (Хоча, скажімо, в Гнідині за ними, ще саморобними, вчилися діти вже два роки). А якою подвижницькою можна назвати роботу художників Зінаїди Васіної, Ніни й Олександра Ковалів, Ніни Денисової, Зіновії Юськів і Любови Максимчук, які в максимально стислий термін (за три місяці!) зробили пристойне художнє оформлення підручників.

Хотілося б, щоб так само щиро перейнялися цією справою і ті люди, що від них залежить, як скоро прийдуть підручники до дітей. Дехто вимагає на таку процедуру не менше двох місяців. Але ж, Господи! Якби книжки потрібні були його дитині, то, уявляєте, близькавично вони опинилися б у шкільному ранці --

з-під землі видер би. Все, бачте, залежить від одного -- чи це комусь болить. Чи хтось готовий до духового відродження. Чи хтось готовий будувати й розбудовувати незалежну державу, чи, може, й далі ладен бути лише її утриманцем...

Тут хочеться одне мовити: Шановні колеги, учителі й батьки, знайте ці підручники є, за ними вам працювати, за ними читися вашим дітям, отже, вимагайте, щоб вони до вас дісталися.

Кілька слів про самі підручники. Зокрема про читанки. Ми прагнули зробити їх такими, щоб діти (і вчителі) могли побачити, яка ж багатюща наша культура! Тут є народня творчість, класика, українська діяспора й сучасне. Тут подано десятки, сотні імен, про які раніше годі було й згадувати. У читанках з'явилися імена Івана Багряного, Василя Стуса, Євгена Маланюка, Тараса Мельничука, Леоніда Полтави, Олекси Кобця, Миколи Щербака, Василя Симоненка, Лесі Храпливої, Світлани Кузьменко, Галі Мазуренко, Віри Вовк, Дмитра Чуба, Катерини Перелісної, Олександри Копач, Василя Сухомлинського, Оксани Лятуринської, Ігоря Качуровського... Тут є народні прислів'я, загадки, прикмети, смішинки, повір'я, пісні, казки, є розповіді про кобзарів, мистців, народних героїв, є історичні оповіді, колядки, щедрівки, веснянки... зрештою, є дух рідної землі, є та жива вода, без якої нічого не росте здоровим.

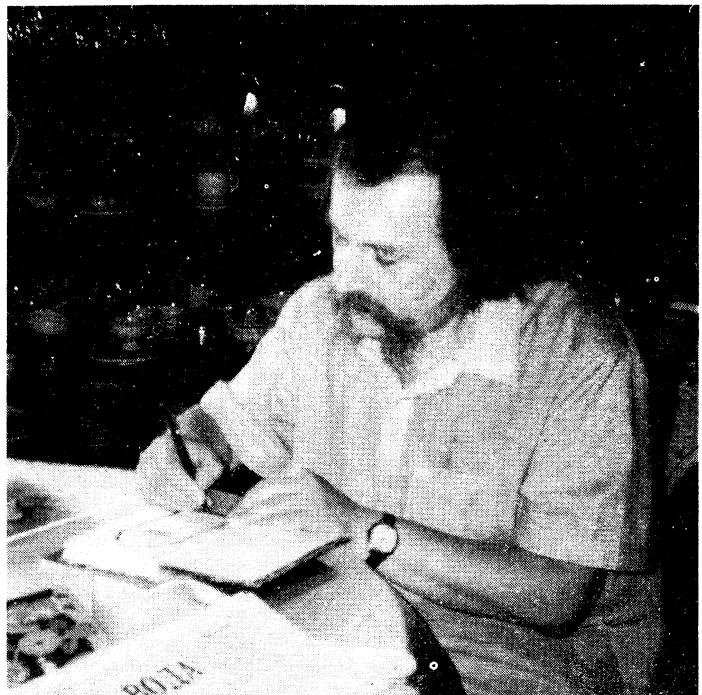
Тепер про буквар. Задумав я його давно. Точніше, підбила на це мене славна людина, що колись працювала в Міністерстві освіти -- Надія Дмитрівна Коваленко. Вона була й до видавничого пляну поставила "мій" буквар. Та через кілька місяців він був уже не мій -- там з'явилося інше прізвище. Але дарма. Я працював. Навіть тоді, коли згасала всяка надія на його видання. Часто бував у школах, досліджував дитячі сприйняття й уподобання, вивчав психологію дітей, поглиблював той педагогічний досвід, який набув на вчительській роботі. Нам пощастило: і педагогічний колектив і директор Гнідинської, тоді ще восьмирічної школи, з якою ми здружилися, готові були йти на експеримент. Отож і розгорілося там (у страшних умовах) вогнище духового відродження школи. Виникла перша на Україні Мала академія народних мистецтв, з'явилися в розкладі уроки народознавства, знайшлися щирі порадники з мистецьких кіл столиці. Згодом побачили, що треба всю предметну мережу в школі міняти, готовувати нові підручники, вводити нові предмети. Ось і з'явилася "Андрійкова книжка" -- посібник з етики для початкової школи (автори -- Галина Кирпа та Валентина Стрілько), що давно вже (рукописно) вивчається не тільки в Гнідині. Для першої класи він уже й вийшов окремим виданням (редактор Надія Сідаш). Днями, кажуть, буде для другої, згодом -- для третьої й четвертої клас.

й учні діжуться якось і вчителі. Потім гнідинці стали розробляти уроки народознавства, а ми -- уперто й намогливо працювати над читанками, букварем. Олена Щербак розробила програму з української пісні й уклала хрестоматію, Володимир Кальченко підготував програму з історії українського мистецтва, Валентина Стрілько -- програму "Рідний край". Ці матеріали друкувалися в народознавчому щомісячнику для українського шкільництва "Жива вода", який я маю честь редактувати (До речі, в останньому, дванадцятому, числі вміщено програму з народознавства, розроблену -- РУМК-ом). З'явилися люди, що підтримали наш народознавчий часопис -- це Український фольклорно-етнографічний центр ІМФЕ АН України. Незабаром буде оголошено передплату.

Що ж до читанки й букваря, мушу сказати: ми прагнули їх побудувати так, щоб учитель мав волю творчого вибору, щоб господарем уроку був педагог, а не догма, щоб учитель володів і розпоряджався багатоючим художнім матеріалом, щоб діти вчилися найбільших святощів життя -- читання і щоб ім хотілося читати.

Над чим працюємо зараз? Завершуємо читанку зарубіжної літератури для початкової школи -- "Світ", готуємо читанку-антологію творів української літератури з-поза меж України -- "Українія"... Я ще працюю над букварем "Соколик" -- для сильної групи, тобто для тих дітей, що приходять у школу, знаючи букви... Про задуми боюся говорити. Все залежить від того, як працюватиметься далі. Чи потрібен буде комусь наш труд...

Хотілося б, щоб не тільки учні й учителі знали: яка багатоюча українська література, українська культура!

Письменник Дмитро Чередниченко.

Київ, Україна,
2-го вересня 1992 р.

Фото -- Валентини Родак.

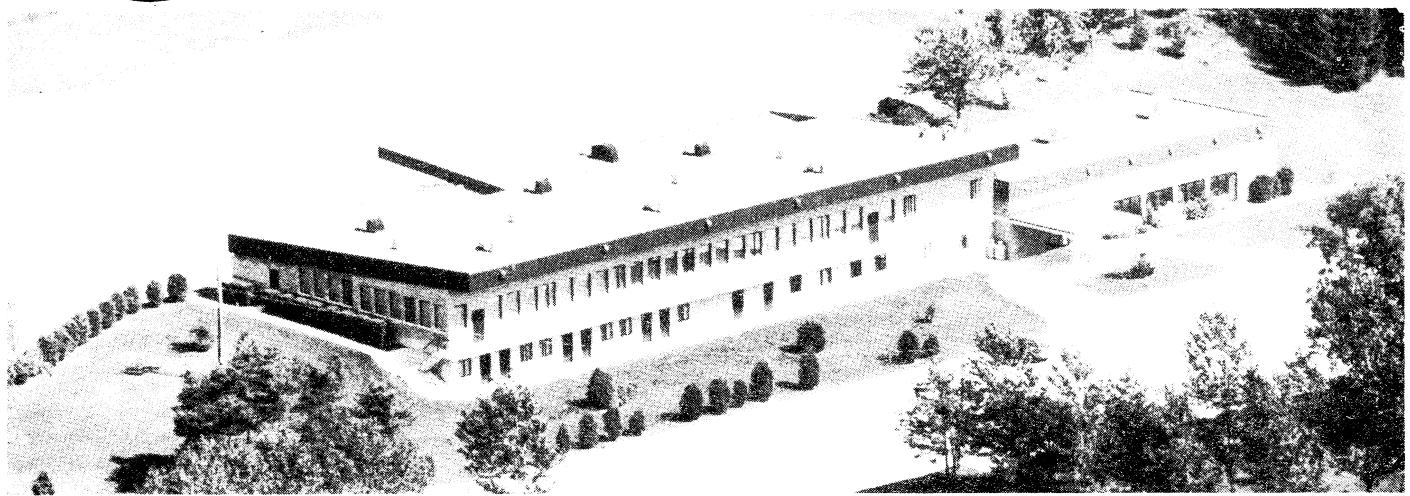

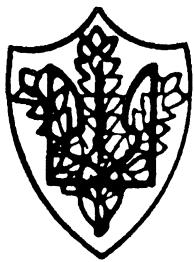
"UKRAINA" VACATION RESORT INC. "УКРАЇНА" ВІДПОЧИНКОВА ОСЕЛЯ

Resort:

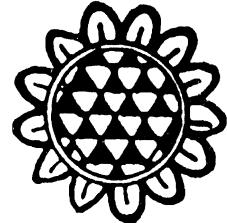
R. R. 1 (Gore Road), Dorchester, Ont., Canada N0L 1G0

Tel: (519) 659-2963

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

Яків ГУДЕМЧУК

З НОВИМ РОКОМ

Всім Галинкам і Ганнусям,
Всім Андрійкам, Петрусям,
Любам всім, Оленкам Люсям.
І Богданкам, і Юркам. --

В Україні й за кордоном,
В селах, селищах, містах,
Світанковим передзвоном,
Що відлунює в серцях, --

Всім -- усім вам, любі діти,
Наші юні читачі,
Новорічні шлють привіти
Із друкарні складачі.

Побажання шлють вам щирі
І світліші від зорі, --
Щоб зростали ви у мирі,
У здоров'ї та добри!

Мова рідна хай насущним
Слібом-сіллю стане всім,
Правда -- правом непорушним
Дружба -- сонцем весняним!

Хай любов до батьківщини
В душах ваших не згаса --
Щебетанням слов'їним
Ожива її краса!

Хай мандрує вірш по світу
Наші юні читачі!
В ньому щирі вам привіти
Шлють з друкарні складачі.

Людмила ЛЕВЧЕНКО

ЛИСИЧКА

Лисичка пухнаста по лісу гуляла,
для діток на свято ялинку шукала.
"Ця дуже крислата, а ця -- ще маленька,
оту дуже шкода, а та он кривенька.

Ця дуже висока, та -- надто густа.
А та -- зовсім крихітка, хай підроста.
Нехай зрозуміють малі лисенята:
я жодну ялинку не можу зрубати".

"Борисфен", чис. I, 1992 р.

Маленька Олеся не боїться зими.

Елкгарт, Індіана (США).

Читайте

“МОЛОДУ УКРАЇНУ”

і

поширюйте цей журнал

між

своїми рідними і знайомими!

Ляважоль, Буенос-Айрес, Аргентина,
12-го грудня 1992 р.

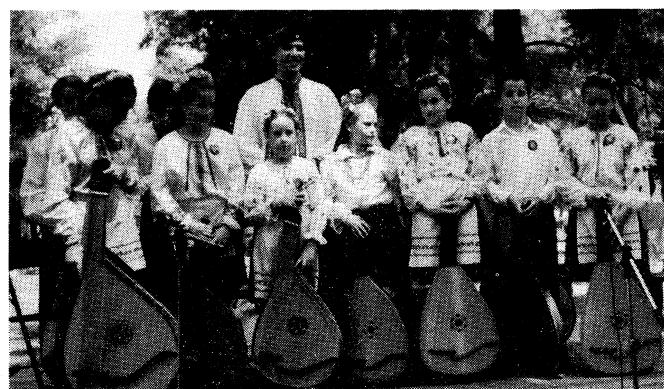
Дуже Дорога Пані Валентино!

З нагоди наступаючих свят бажаємо Вам і всім
бандуристам веселих свят Народження Христа,
смачної традиційної куті, а в НОВОМУ РОЦІ
дальших успіхів!

Цього року, на жаль, не було організовано
багато виступів у нашій громаді, але ми скористали
з того часу, щоб вивчити новий репертуар. Наша
улюблена пісня є "Берестечко".

Сердечно вітаємо! Христос Родився! Слава
Україні!

*Vashі dіti із Шкoli юних бандуристів
pri Kapeli іm. T. Шевченка*

Шкola юних бандуристів при Капелі іm. T. Шевченка
на закритті навчального року в українській школі
(керівник -- Олесь Береговий).

Оселя "Веселка",
Буенос-Айрес, Аргентина.

ПОЗДОРОВЛЯЄМО!

Другу премію (5 тисяч купонів) конкурсу на
кращій сценарій "Різдвяного вертепу", оголошено-
ний минулого року часописом "За вільну Україну"
удостоївся Остап Лунь зі Львова. Першої премії не
присуджено ні кому. Вітаємо шановного Остапа
Остаповича Луня і пропонуємо юним читачам пер-
шу сцену "Вертепу" з книжечки, яка видана була
1991 р.

Сцена I

*Семеро Пастухів, дві Киянки зі споном пшениці в руках,
ангел із зіркою і дзвіночком в руках, яким він дзвонить:
усі заходять до хати, співають колядку
"Добрый вечір тобі, пане господарю".*

Після співу:

Пастушок 1:

Слава Богу, мир хій хаті,
Перестаньте сумувати,
Ми вам новину принесли,
Що всі темні сили щезли.

Пастушок 2:

Весь світ нині звеселився,
Бо Син Божий народився,
І ви, браття, звеселітесь,
Рожденному поклоніться.

Пастушок 3:

Ясна зірка засвітила,
Нам дорогу возвістила
Аж до того Вифлеєму,
В ту крайну незнаму,
Де Пречиста сина мала,
Світ добром обдарувала.

Пастушок 4:

Ми дорогами-стежками
Поспішли із дарами,
Там ангели стали в лаву
Й заспівали Богу Славу.
Пастирі там поклонились,
Богу щиро помолились,
І славили Бога-Сина,
Що прийшла Свята днина!

Всі співають-колядують "Рождество Христово".

Пастушок 3: (Звертаючись до Вертепу):

А скажіть, що ви за люди?
Хай нам всім відомо буде.

Пастушок 1:

Я -- із Наддніпрових вод,
З козацького роду,
Довго плакав наш народ
У страшну незгоду,

Довгі ночі, довгі дні
Січ -- могила спала,
Але учора на горі зірка засіяла!
Та лиши блиск на землю впав
Стали ми зриватись
Отаман мене післав
Про усе дізнатись.

Пастушок 2:

Я українець, як і ви,
З тихої Волині,
І нам зірка дала знати
У смутній годині.
Я зібрався і побіг
Аж до Вифлеєму,
Долю свою розповів
Богові своєму.

Пастушок 3:

І я ваш брат з Буковини
Звеселився тої днини
І прийшов до Бога-Сина
Бо прийшла святая днина:

Пастушок 4:

Так і я, ваш рідний брат,
Українець з Закарпат.
Через гори, через ріки
Йшов до Того, що навіки
Буде мати честь і славу,
З вами разом став я в лаву.

Українець із Канади:

Українець я з Канади
Ми Різдву святому раді.
У Канаді ми сто літ,
Ta один в нас заповіт:
Через терни перейти
Й нашу Рідну Україну
Із-за моря берегти.

Українець із Америки:

Я з Америки хлопчина,
В мене мрія теж єдина:
Разом з вами, мої браття,
Україну будувати!

Українець із Австралії:

Як і ви, я українець,
Хоч з далекого Сіднею,
В Україну мрія лине --
Я думками завжди з нею.

Киянка 1:

Ми несем сніпок пшениці,
З міста Києва -- столиці.

Киянка 2:

Покладемо до ніг Дитини
Рожденого Бога-Сина

І попросим в Нього щиро
Для України щастя й миру.

Киянка 1:

Вся Україна заспівала --
Нова радість нині стала!
Всі разом співають "Нова радість стала".

Колядники.

Малюнок Марічки й Дарці Лунь.

Володимир КОСОВСЬКИЙ

НОВОРІЧНЕ ПОБАЖАННЯ

Хай Новий Рік у вишиванці
Розбудить Вас щасливо вранці,
І принесе у Вашу хату
Усмішку й радощів багато.
Зігріє миром і любов'ю
І подарує Вам здоров'я.
І як годилося й годиться --
Смачну українську паляницю,
І хрону, й порося печене,
Солодке, й смажене, й варене...
І товариства повну хату,
Святковий настрій -- справжнє свято!

Два листи з Аргентини

Апостолес, Місіонес
10.10.1992 р.

Добрий день дорога п. Валентино!

Сердечно вітаю Вас і вашу дорогу родину. Дуже дякую Вам за все, що Ви нам присилаєте -- касети з гарними українськими піснями, різні матеріали і журнал "Молода Україна", який ми отримуємо щомісяця. Журнал дуже цікавий.

Я вже повідомив проф. Маргариту про матеріали, які їй Ви призначили.

Ще раз поздоровляю Вас і вашу родину. Привіт від мами. До побачення.

Габріель

Есейса, Буенос Айрес

4.XI.1992 р.

Дуже дорога пані Валю!

...Я безмежно вдячний Вам за журнал "Молода Україна". Це дуже серйозний журнал. У ньому на високому рівні статті, прекрасні поезії. Читаючи журнал, довідався про Оксанині успіхи в Україні. Передайте їй мої трапуляції. Дуже приємно було прочитати статтю про створення ОДУМ-у на Рідній землі! Мої ширі вітання Вам!

Вже минуло два роки від моєї поїздки в Канаду на кобзарський табір. Але скоро час пройшов! Я багато скористав з двотижневого табору і знання тепер передаю своїм учням. Між іншим, з того часу я взявся виключно за концертovі твори.

Дякую, що Ви помістили в журналі фотографію зі школи малих бандуристів. Цим Ви зробили дітям-бандуристам велику приємність.

Знаю, що Ви маєте багато роботи, але дуже прошу Вас прислати мені репертуар останнього кобзарського табору.

Бажаю всього найкращого і дальших успіхів від мене і батьків. Поздоровіть всіх приятелів-бандуристів і знайомих. З сердечним кобзарським привітом.

Рікардо Олесь Береговий

**Перша річниця
незалежності України**

У неділю, 29-го листопада відбувся величавий концерт в театрі "Queen Elizabeth" з нагоди проголошення І-ої річниці незалежності України. Виступали члени Українських молодіжних ансамблів (дир. В. Кардаш), танцювальна група "Ватра" (кер. Д. Візняк) і ансамбль бандуристів ім. Г. Хоткевича та члени ансамблю бандуристів при церкві св. Димитрія. З'єднаними ансамблями бандуристів диригувала п-і Валентина Родак.

До концерту ми приготовлялися дуже старанно і наші ін-

структуратори -- Оксана Родак і Роман Демеда, присвятили чимало часу, щоб виступ був успішним. Ми трохи хвилювалися перед самим виступом, але на сцені, наші інструментальні твори виконали дуже добре. Ми заграли: "Ляр'єтто" Д. Бортнянського, "Полтавський марш" та "І шумить і гуде" Г. Хоткевича (перек. В. Мішалова); закінчили бадьюром "Запорозьким маршем" Є. Адамцева. Концерт зробив на мене гарне враження, і я вдячна Оксані і п-і Родак за їхню віддану працю на кобзарській ниві.

*Наталя Немілівська,
член ансамблю бандуристів
ім. Г. Хоткевича.*

**З нагоди Різдва Христового,
В день найбільшої радості,
Прийміть щиросердечні побажання
Веселих Свят і
Щасливого Нового Року!**

Організатори вечора присвяченого Б. Гмирі.
Зліва: о. Роман Божик
(настоятель церкви Успіння Прес. Богородиці),
Ганна Принц (гість-доповідач з Києва),
д-р Володимир Шелест, добр. Євгенія Божик,
Євгенія Заячківська.

Оттава,
24.05.1992 р.

Фото -- Петра Родака.

Вітаємо також зі святами о. митр. Романа і добр. Марти Набережних та Орисю Лисик з Ошави.
Редакція журналу "Молода Україна".

ВІСТІ З ОНТАРІЙСЬКОГО ЛОНДОНУ

21 вересня 1992 р. відбулось засідання Управи КТПР (Канадське Товариство Прихильників Руху) міста Лондону та околиць. На засіданні було підсумовано працю пов'язану із добуттям фондів на потреби української амбасади в Канаді, що почалася від загальних річних зборів КТПР, які відбулися 5 квітня 1992 р. Акція добуття фондів пройшла задовільно. Малочисленна, але жертвенна, лондонська громада, розуміючи важливість цієї акції, не була байдужою і широко відгукнулась своїми щедрими дарами. На протязі 6 місяців було зібрано майже 20 тисяч доларів. На засіданні КТПР в Лондоні було ухвалено до цієї суми добавити 5 тисяч доларів. На потреби амбасади в Оттаві відгукнулись:

КТПР в Лондоні -- 5,000 дол.

Жіноча організація при Українській Православній Церкві

-- 2,000 дол.

По одній тисячі доларів: жіноча організація при Укр. Греко-католицькій Церкві, Микола Співак, Микола Кошман, Моріс Ковальчук, Павло Моренець, д-р Олег Марунчак, Василь Васько. 65 осіб подарували решту грошей.

У неділю, 1-го листопада ц.р. в лондонському Українському Центрі відбувся бенкет організований місцевим осередком КУК-у, присвятий століттю поселення українців в Канаді. На бенкет були запрошенні новообраний голова КУК-у Олег Романів та амба-

садор України в Канаді Левко Лук'яненко із своєю дружиною. Амбасадор України Л. Лук'яненко в своїй промові коротко, але дуже чітко і ясно, розповів про ситуацію на Україні після успішного референдуму. Розповів про великі труднощі, які поборює молода українська держава; про економічні тиски з боку нашого північного сусіда; про перешкоди, які творять бувша партократична номенклатура, російськомовні регіони східної та південної частин України; про ситуацію в Криму; а також про перешкоди, створені внутрішніми екстремістами. Згадав також про труднощі новозаснованої амбасади в Оттаві. З великою заслуженою пошаною і подякою говорив про високопатріотичну жертвенну родину Ореста Гуцуляка з Торонто, підкресливши, що без їхньої щедрої допомоги, амбасада України в Оттаві не існувала б.

Після закінчення бенкету амбасадор і його дружина мали коротеньку зустріч з управою КТПР міста Лондону. Через поважні причини, не маючи змоги бути присутнім, голова КТПР м. Лондону Микола Тищенко доручив Миколі Співаку та Василеві Ваську, як своїм заступникам, від імені КТПР привітати наших дорогих гостей -- першого амбасадора України в Канаді Л. Лук'яненка та його дружину, а також передати чека на суму 25 тисяч дол. для потреб новозаснованої амбасади.

Від часу заснування КТПР м. Лондону (12 лютого 1990 р.) і по сьогоднішній день загальні приходи винесли 239.400 дол. Найбільший дар останнього часу був від св. п. покійного Василя Петровича Шмигаля, який згідно свого заповіту ввесь свій земний доробок дарує для України: 10 тисяч для дітей-жертв Чорнобильської катастрофи і 50 тисяч дол. для Руху, які були передані управі КТПР в Лондоні, 23-го жовтня 1992 р.

*Василь Васько,
Лондон, Онтаріо.*

ЧИ ВИ
ВІДНОВИЛИ ВЖЕ
ПЕРЕДПЛАТУ
НА 1993 РІК?

ПРИЄДНАЙТЕ
ХОЧ
ОДНОГО
передплатника для
"МОЛОДОЇ УКРАЇНИ"!

Члени управи КТПР в Лондоні під час вручення чека амбасадоріві Л. Лук'яненкові.

Зліва направо: Б. Яремченко, Г. Володченко, М. Дутчак, І. Данильченко, М. Ковальчук, М. Чіх, В. Рожаловський, В. Васько, Л. Лук'яненко, Н. Лук'яненко, П. Моренець, М. Співак, О. Кушнір, О. Метулинська.

Відсутні М. Тищенко та О. Гуйтан.

ПАНАХИДА ЗА ВАСИЛЯ ШМИГАЛЯ

У неділю 27 вересня 1992 р. в українській православній церкві в Лондоні (онтарійському) відбулася панахида за славної пам'яті покійного Василя Петровича Шмигаля.

Покійний Василь народився 20-го березня 1925 р. недалеко від Пирятини на Полтавщині. 1929 року його батько був заарештований і по ньому пропав слід. Родина була розкуркулена. На щастя, не була заслана до Сибіру, а лише вигнана з хати. Маючи родичів в Пирятині (брат матері лікар Чорнявський), маті з двома малолітніми синами оселилась в Пирятині. Життя родини без батька було неймовірно важким.

З вибухом війни почались но- ві поневіряння і на Україні, і в Німеччині. Кінець війни застав його в окупованій Червоною армією Східній Німеччині, звідки він утік до Західної і перебував в таборах

ДіПі. 1948 року приїхав до Канади. По відбудуті однорічного контракту в лісах Північного Онтаріо, 1949 р. переїхав до Торонто і мешкав там до 1973 року. З Торонто переїхав до Бурлінгтону, а 1985 року до Делгей. В тому ж році він захворів і пішов на пенсію. 1989 р. поселився в невеличкому містечку Сімко, де й жив до самої смерті 10 серпня 1992 р. Похований в Лондоні.

Я знат його як веселого, життерадісного чоловіка, в молодих роках любив товариство; любив випити, погуляти; любив свій народ, свою рідну Україну; радів, що, нарешті, вона стала вільною незалежною державою; мріяв ще хоч один раз побачити її, але жорстока невблаганна хвороба, міцно взявші його в свої обійми, перекреслила всі його мрії та надії.

Весною ц.р. сл. п. Василь назначив Павла Моренця й мене довіреними особами по опікуван-

ні його майном. Згідно його заповіту, ввесь свій земний доробок Покійний подарував Україні:

10 тисяч дол. для Фонду Дітей Чорнобиля, а решту для Руху. Після всіх витрат пов'язаних з похороном, а також з продажею будинка, адвоката і т.д., залишилось приблизно 70 тисяч дол. Частина з них, а саме 10 тисяч дол. для Фонду Дітей Чорнобиля і 50 тисяч для Руху, 23 жовтня 1992 р. були передані Управі Товариства Прихильників Руху в Лондоні. Для розбудови журнала "Молода Україна" пересилаємо чек на 100 дол.

Нехай же привітна канадська земля буде йому легкою. Спи ж спокійно, друже Василю. Твій заповіт виконано.

Вічна йому пам'ять.

Василь Васько

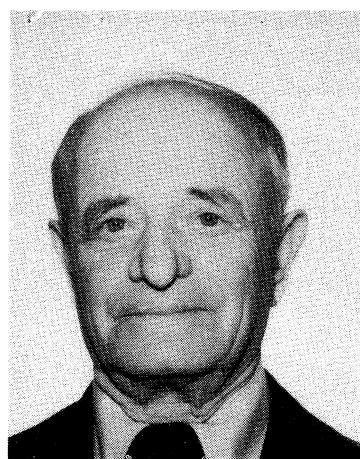

ПАМ'ЯТИ МИХАЙЛА САВРАНЧУКА

У четвер, 29 жовтня 1992 р., після довгої недуги, упокоївся в лікарні в Торонто на 80-му році життя Михайло Савранчук.

Помер покійний далеко від своєї батьківщини України, яку любив щиро. Михайло народився на Одещині. До війни працював на Донбасі. Під час війни німці вивезли його в Німеччину на працю. В 1947 р. Михайло з дружиною Галиною і дочкою Тамарою виїжджають до Бельгії, де він працював у шахті. В 1951 р. приїхали до Канади і поселилися в Торонто, Онтаріо. Тут Михайло працював на залізничній дорозі в компанії СР понад 25 років.

Михайло був дуже працьовитий, дбав про своїх дітей і внучок. З дружиною Галиною та дітьми, а пізніше з внучками, брали активну участь у праці молодіжної організації ОДУМ. Вони були довголітніми і працьовитими членами української православної катедри св. Володимира. Де б що

Св. п. Михайло Савранчук.

не відбувалося, завжди можна було бачити родину Савранчуків при роботі. Так було аж до останніх кількох років, коли недуга підкосила здоров'я Михайла.

У п'ятницю 30 жовтня панахиду відправили протопресв. Петро Бублик і прот. Богдан Сенцьо при великій участі приятелів і знайомих. 31-го жовтня похоронні

відправи в катедрі св. Володимира в Торонто відслужили вищезгадані отці при численній участі вірних.

Тіло покійного похоронено на українськім цвинтарі св. Володимира в Оквил. Під час панахиди і похорону о. Богдан Сенцьо розповів про життя св. п. Михайла і склав співчуття родині від управи та членства катедральної громади.

Під час поминального обіду-тризни співчуття родині склали: Віктор Ліщина -- від ОДУМ-у, Леонід Ліщина -- від журналу "Молода Україна", Іван Данильченко -- від Товариства ОДУМ-івських Приятелів, Григорій Равриш -- найближчий земляк бл. п. Михайла. Господарем на обіді був Федір Білаш.

Залишилися у великому смутку: дружина Галина, сини Володимир і Микола, дочка Тамара з чоловіком Василем та їх донечками Андрією і Наталею.

Нехай канадська земля буде
Михайліві легкою, а загадка про
нього хай буде поміж нас.

На нев'янучий вінок
св. п. Михайла Савранчука
пожертували:

Іван Данильченко	\$10.00
Анна Семеген	20.00
Іван і Катерина Корнієнки	20.00
Леонід і Раїса Ліщина	25.00
Люба Харченко	30.00
Олександр і Ольга Бабиченко	30.00
Марія Гофле	75.00
Галина Савранчук (дружина покійного)	100.00

B. P.

ПОДЯКА

Дружина, діти, зять і внуки висловлюють щиру подяку пропресв. П. Бублику і прот. Б. Сенцю за похоронні відправи, всім приятелям і знайомим, які молилися під час похоронних відправ за душу спочилого Михайла.

Сердечна подяка за квіти, труноносцям та жертвовавцям, які склали пожерви в сумі \$446.00 у пам'ять покійного, на *Heart and Stroke Foundation of Ontario*; дітям Чорнобиля -- \$445.00; на журнал "Молода Україна" -- \$210.00; на ОДУМ-івську радіопрограму -- \$50.00; пожерта на катедру св. Володимира в Торонто; на церковний орган "Вісник" зібрано \$50.00.

Дружина покійного пожертувала \$300.00, з того \$100.00 на "Вісник", \$100.00 на журнал "Молода Україна" і \$100.00 на ОДУМ-івську радіопрограму.

Нехай Господь Бог оселить душу спочилого Михайла у Царстві Небеснім.

Вічна йому пам'ять!

Дружина.

Бл. п. Дмитро Співак.

У ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ

Вже минуло десять болючих років, як упокоївся наш дорогий син Дмитро -- батько двох синів Дмитрика і Михайлика. Він відійшов у вічність 30-го січня 1983 р. У його світлу пам'ять складаємо 200 дол. на журнал "Молода Україна".

Вічна йому пам'ять!

Батьки Ольга і Микола Співак

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, 15-го червня 1992 р., відійшов від нас на вічний спочинок, на 77-му році, наш дорогий чоловік, батько, дідусь, св. п. ВІКЕНТИЙ ЛІТВІНОВ.

Чин похорону св. п. В. Літвінова відбувся 19-го червня 1992 р. в катедрі св. Володимира, а в 9-ий і 40-ий день відправлено панахиди за спокій його душі. Покійного поховано на українському цвинтарі ім. св. Володимира в Оквіл, Онтаріо.

Родина складає сердечну подяку всім приятелям, знайомим та парафіянам катедри св. Володимира, що взяли численну участь у похоронних відправах, провели покійного в останню дорогу та тим, що згадали його у своїх щиріх молитвах.

Наша особлива подяка отцям-настоятелям катедри св. Володи-

мира: о. протопресв. Петрові Бублику і о. прот. Богданові Сенцю та митр. прот. о. Федору Легенюкові (настоятелеві парафії св. Анни в Скарборо) за відслуження панахид, чину похорону, за молитви і за відправи в 9-ий і 40-ий день смерти св. п. Вікентія Літвінова.

Велику подяку о. Петрові Бублику за проведення молитви і уділення хворому В. Літвінову у лікарні св. Тайни Маслосвяття та за зворушливі прощальні слова в катедрі.

Щира подяка Юрієві Булату, Пилипові Супрунові, Леонідові Ліщині, що допомогли синові покійного Олегові, зятеві Петрові і внукові Тарасові нести домовину на вічний спочинок, і всім, що зложили квіти на свіжу могилу покійного.

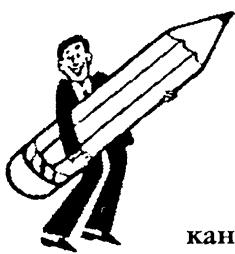
Щиро дякуємо катедрально-му хорові і диригентові Несторові Олійнику за спів під час відправ у похоронному заведенні і катедрі. Жалібний спів притамовував почуття розpacу і скорботи за дорогою нам людиною. Подяка також належить дякові Григорієві Степчуку і керівникові недільного курсу Петрові Шкурці.

З глибини серця дякуємо Олександрові Харченку за зразкове проведення тризни та Леонідові Ліщині за умілу програму під час поминального обіду в 40-ий день смерти.

Відячні і зворушені словами всіх представників організацій, які промовляли і згадували покійного "незлім тихим словом", а саме: громади св. Володимира, Союзу Українок Канади при катедрі, відділ ім. кн. Ольги, Братства св. Володимира, СУЖЕРО і УДРП, ОДУМ-у, "КОЗУБ-а", недільного курсу і курсів українознавства та редакторів журналів "Нові Дні" і "Молода Україна".

Висловлюємо найсердечнішу подяку всім, хто висловив співчуття особисто, телефонічно і листовно та безмежно відячні приятелям і знайомим зі США й України, які прислали телеграми і карточки співчуття, підтримуючи цим морально нашу родину в тяжкий час.

(Закінчення
на 3 стор. обкладинки.)

1-го грудня 1992.

Привіт вам,
мої дорогі
канадські земляки!

Отримав аж дві книжки "Цвіт папороті" Михайла Ситника. Велике спасибі. Зразу ж і посилаю до Чехословаччини, чи радше Чехії.

Даруйте, що турбує вас цією справою, але коли просять академічні кола іншої держави прислати саме твори Ситника, думаю, що варто задовольнити таке прохання. Якщо буде на це яка відповідь, зразу ж перешилю вам.

Щойно закінчив понад 200 сторінок свій, я б сказав своєрідний звіт-репортаж про двотижневий побут на Україні. Маю також деякі цікаві знимки. Особливо цінна для мене знимка з космонавтом, генералом майором Поповичем. Та й деякі інші також.

Пішов на пенсію, і для декого виглядає так, ніби я нічого не пишу. А воно зовсім не так. Працюю над монографією про заслуги перед УАПЦ Владики Мстислава. Це буде дещо більший твір і, фактично, має бути моєю дисертацією на звання доктора філософії. Було б усе добре, коли були б такі важливі документи, як різні освітні та інші документи. Владика багато цінних паперів втратив під час бомбардування в Німеччині, тоді, коли загинули батько і сестра. Але надіюсь, що дещо таки буде. У Варшаві відкрили архіви КГБ для досліджень. Це саме і в Києві. Отже, помаленьку якось зберу...

Друга важлива праця, яку почав і коли втомлююсь від чогось іншого переключаюсь до двотомнника під назвою "33 роки на хвилях міжнародного радіомовлення". Перша книга про роки праці в радіо "Визволення" й "Свобода", а наступна -- "Голос Америки", де пройшов шлях від радіоспеціяліста до керівника відділу Українського.

А крім того плянів більше, ніж чого іншого. Бракує часу. Та яким би завантаженім не був, не думаю втрачати співпраці з "Мо-

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

лodoю Україною", редактором якої, а ще більше співробітником був від самого її народження.

Щасти Вам усім.

Залишаюся завжди з належною пошаною.

Ваш Микола Вірний,
Вашингтон, США.

ПС. А скільки ж маю надіслати за книжки?

Вельмишановний п. Вірний!

Книжки "Цвіт папороті" Михайла Ситника -- це дарунок редколегії журналу "Молода Україна".

Редакція

Вельмишановний
пане редакторе!

У Вашому журналі в номері за жовтень-листопад 91 р. опубліковано вірш Михайла Пронченка "Не треба нам нічого...", датований лютим 42 р. -- останнім місяцем життя поета (його розстріляли німці у Кривому Розі).

Оскільки я розшукую спадщину М. Пронченка (та й син його теж докладає зусиль щодо цього) -- він автор збірки поезій ще з кінця 20-х рр. на Східній Україні, потім відбув кілька років Гулагу, в кінці 41 р., вже за німців, видав у Кривому Розі другу свою збірку під назвою "Кобза" (майже всі примірники якої пішли у небуття з рук одних найзнищіших властей, а опісля й других) -- то був би вельми вдячний Вам за відповідь, звідки запозичено цю публікацію? Якщо є десь на Заході якісь друковані чи рукописні сліди по М. Пронченкові, то це дуже важливо знати тут, в Україні. Окрім творів самого Пронченка, йдеться і про спогади -- про нього, про Кривий Ріг 41-42 років тощо.

З повагою --

перекладач і критик

R. Доценко,
Київ, Україна.

Шановний пане Доценко!

На Ваші питання і Анатолія Михайловича Пронченка (редакція отримала два листи від нього) у справі

віршів поета Михайла Пронченка друковані в журналі "М.У.", які я підготувала, подаю такі інформації:

-- про вірш "Не треба нам нічого..." (ч. 406-407, 1991 р.) на жаль не можу нічого сказати, бо чомусь не записала, звідки його передрукувала,

-- вірші "Я пів землі пройшов..." (ч. 411, 1992 р.) та "Іде нас не було..." (ч. 416, 1992 р.) передрукувала з антології української поезії "Слово і зброя" з 1968 р. (Наукове товариство ім. Шевченка, том 29.) Упорядник -- Леонід Полтава,

-- вірш "Іде нас не було..." (але під заголовком "Скрізь ми були...") також надрукований у читанці "Дніпро" (вид. "Нові Дні", Торонто, 1953 р.) Петра Волиняка, який був моїм учителем у початковій українській школі, а пізніше дорадником в організації ОДУМ-у. Копії з усіх згаданих матеріалів постараюсь переслати або передати Вам і А. Пронченкові в скромному часі.

Я подала вірші М. Пронченка на сторінках нашого журналу, бо вони мені дуже подобались ще коли мені було 14-16 років. Я їх вивчувала напам'ять і декламувала на концертах. До цього мене заохочували батьки. Хочеться, щоб пам'ять наших поетів зберігалася; я маю надію це зробити у журналі "Молода Україна".

Членам редколегії приємно, що наш журнал читають в Україні, цікавляться ним, пишуть нам листи. Я, особливо рада, що вірші М. Пронченка подобаються всім нашим читачам, а про самого поета, ще буде не одна загадка на сторінках нашого журналу. До речі, у ч. 414 є оголошення про пошуки відомостей про М. Пронченка. Я певна, що наші читачі відгукнуться.

Читала Ваш допис про М. Пронченка у ч. 12 газети "Жива вода". Нижче передруковую з того часопису вірш "Мати" М. Пронченка.

Ваші матеріали, шановний п. Ростиславе, були надруковані у ч. 408, 1991 р. і у ч. 415, 1992 р. Члени редколегії сердечно Вам дякують за них.

У Новому Році бажаю Вам всього найкращого. Пишіть, будь ласка.

З повагою,

Валентина Родак
-- член редколегії.

Михайло ПРОНЧЕНКО

МАТИ

Не дружина, не донька, не син,
А з думок не виходить ніколи, --
Бачу степ її, хати і тин,
І волошки, як очі, у полі.
Бачу, дівчина тужно іде
До криниці і сум розливає;
Вже п'ять літ нареченого жде,
Але він з чужини не вертає.
І вдову бачу туга в'ялить --
Тож бо в неї єдину дитину
Нелюдими в багнети взяли
І заслали в сніги, на чужину.
Бачу купи тих гнаних синів, --
Тож бо я з земляками-братами.
Скільки нас полягло в чужині,
Неповитих в китайку катами.
І за кожним із них голосив,
Проводжав ув останню дорогу,
Вітер пісню від мене носив
Їм про неніку хорошу і вбогу.

Я люблю її в горі страшнім,
Її в серці найпершою маю
І солодкі ті й муки мені,
Що за неї від ката приймаю...

Тахтамигда, 1939.

До Редакції "Молода Україна"
ДОБРИДЕНЬ

Пишемо Вам, бо є бажання
працювати.

Ми закінчили Київський університет, але у зв'язку із скороченням штатів на підприємствах не змогли знайти собі роботу за фахом. Тоді ми утворили своє особисте підприємство і сподіваємося на свої руки та голови.

Вашу адресу ми знайшли у Центральній науковій бібліотеці і подумали, що могли б бути Вам корисними.

Якщо Вас цікавить інформація про події на Україні, яка друкується нашими приватними та державними періодичними виданнями, чи якась інша інформація, то ми могли б підібрати її за Вашим бажанням.

Напишіть нам, що ще Вас могло б зацікавити і що Ви могли б нам запропонувати, а ми зі свого

боку поміркуємо, чи зможемо це виконати.

Будемо дуже раді Вашим пропозиціям.

До побачення.

Адреса для зв'язку:

252173 Україна

м. Київ

вул. Тичини, 20, кв. 117

тел. 550-60-40

Шевченко Андрій Олексійович

1-го грудня 1992 р.

Шановні члени
редакційної колегії
журнала "Молода Україна"!

Висилаю 20 дол. на пресовий фонд журнала.

Наше святочне привітання
прийміть від щирого серця.

Христос Родився!

Славмо Його!

Олександр і Марія Багнівські,
Елкгарт, США.

Дорогі Друзі!

Щиро вітаю з нагоди Різдва Христового і Нового Року.

Бажаю Вам успіхів у справі виховання молоді для добра і слави нашої України.

Христос Родився!

Мирослав Павловський,
Україна.

2-го грудня 1992 р.

До адміністрації
"Молodoї України".

Вельмишановні панове!

Цим я відновлю мою передплату на "Молоду Україну" на наступний рік -- 1993-їй.

Разом з передплатою надсилаю десять доларів на коляду для журнала.

З Новим Роком!

Веселих Різдвяних Свят!

З пошаною,

Петро Косенко,
Філадельфія, США.

7-го грудня 1992 р.

Шановні панове!

Посилаю 25 дол. на передплату "Молodoї України" за 1993 рік. Я трохи друкувався в журналі "Нові Дні" під псевдом Гр. Бостонський. Був співорганізатором ОДУМ-у в Англії із М. Француженком. Знайомий з П. Степом ще з Німеччини.

Хай Вам Бог помагає.

Ваш,

Григорій Ранюк,
Маріленд, США.

8-го грудня 1992 р.

Шановні працівники
і трудівники
журнала "Молodoї України"!

В залучені пересилаю чек на суму \$35.00 -- передплата на наступний рік і на пресовий фонд.

Веселих свят та щасливого Нового Року!

Бажає Вам,

Григорій Шкребець,
Чікаго, США.

10-го грудня 1992 р.

В/Ш пані Корець!

Висилаю Вам чек на суму 15 дол. Це на прес-фонд журнала "Молода Україна".

Веселих свят Різдва Христового і щасливого Нового 1993 р. всім вам.

З привітом,

Василь Пономаренко,
Клівленд, США.

15-го грудня 1992 р.

З наступаючими Святами, бажаємо Вам веселого Різдва Христового та щасливого Нового Року!

Родина Кобилецьких,
Монреаль, Канада.

ЖЕРТВОДАВЦІ НА РАДІОПРОГРАМУ "МОЛОДА УКРАЇНА" В ТОРОНТО
(за червень -- грудень 1992 р.)

(за м. червень)			
Катерина і Богдан Мусії	\$40.00	Катерина Щербань (у пам'ять Михайла Савранчука на радіопрограму, яку покійний дуже любив слухати)	50.00
Галина і Віктор Педенки	20.00	Галина Савранчук (у пам'ять недавно спочилого чоловіка Михайла)	100.00
"Муза" (молодіжний ансамбль)	15.00	Анна Семеген (у 8-у річницю упокоєння дорогого чоловіка, св. п. Петра Семегена)	100.00
Союз Українок Канади, відділ ім. кн. Ольги при катедрі св. Володимира (голова -- Юлія Головата)	100.00	(з нагоди свята Різдва Христового і Нового 1993 Року)	
Петро Копил	50.00		
Лідія Лібер	50.00	Марія Кvas (Всім працівникам бажаю веселих свят.)	100.00
Оля і Юрій Дуплей (Флорида, США)	25.00	д-р Юрій Лисик, Ошава (Сердечно вітаю зі святами!)	100.00
Торонтська філія ОДУМ-у (голова -- Тарас Родак)	25.00	Поліна і Володимир Дмитренки (Христос родився! Славмо Його!)	40.00
Марія і Семен Родаки	20.00	Віра і Андрій Ліщини (З Різдвом Христовим! З Новим Роком! Зі Святым Йорданом! Вітаємо Вас.)	30.00
Лідія й Олександер Мельники	20.00	Марія і Григорій Романенки (Хай буде воля, мир усім І радість між людьми. Христос родився! Разом з ним Народжуємось ми.)	50.00
Людмила Шанта з батьками Юрієм і Лесею	20.00		
(за м. липень)			
Марія і Григорій Романенки (у річницю передчасно спочилих братів Василя і Бориса, які упокоїлись 25.07.1990 і 26.07.1990)	50.00		
(за м. вересень)			
Марія Кvas (в XI-у річницю смер- ти дорогого чоловіка, св. п. Йосипа Кvasa)	100.00		
Катерина і Богдан Мусії (з нагоди 22-ої річниці радіопро- грами. Вітаємо і бажаємо всього найкращого. Продовжуйте корисну працю!)	30.00		
Віра і Андрій Ліщини (керівникові і дикторам бажаємо доброго здоров'я у проведенні ОДУМ-івської програми. До 25-ліття!)	25.00		
(на нев'янучий вінок пожертви склали:)			
Ліза Звірховська (у 2-у річницю упокоєння дорогого чоловіка Олексія. Вічна їому пам'ять.)	50.00		
		Союз Українок Канади, відділ ім. кн. Ольги (голова -- Юлія Головата)	
		50.00	
		Микола Костюк	
		25.00	
		Ніна Козій	
		25.00	
		Броніслава і Олександер Тимошенки	
		25.00	
		Катерина Щербань	
		20.00	
		За фінансову підтримку всім жертвовавцям широ дякуємо.	
		Керівник і диктори ОДУМ-івської радіопрограми "Молода Україна".	
		З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ І НОВИМ РОКОМ, ЩАСТИ, БОЖЕ!	
			
		Усім шановним слухачам і жертвовавцям ОДУМ-івської ра- діопрограми "Молода Україна" шлемо найциріші побажання благословенних і веселих свят Христового Різдва та щасливого Нового Року!	
		Керівник -- Петро Родак Диктори: Валентина Родак, Леонід Ліщина, Олександр Харченко.	
			
		ПЕРЕДПЛАТУ "ЛІТЕРАТУРНОЇ УКРАЇНИ"	
		на 1993-1994 роки	
		Можете оформити через нашого представника у Канаді Івана Наливайка.	
		Річна передплата \$100.00 кан.	
		Чеки виписувати на "Literaturna Ukraina" висилати на адресу: "Literaturna Ukraina" c/o I.J. Nalywayko 14 Jennifer St.	

Усім шановним слухачам і
жертводавцям ОДУМ-івської ра-
діопрограми "Молода Україна"
шлемо найциріші побажання
благословенних і веселих свят
Христового Різдва та щасливого
Нового Року!

*Керівник -- Петро Родак
Диктори: Валентина Родак,
Леонід Ліщина,
Олександр Харченко.*

ПЕРЕДПЛАТУ "ЛІТЕРАТУРНОЇ УКРАЇНИ"
на 1993-1994 роки

Можете оформити через нашого представника у Канаді
Івана Наливайка.

Річна передплата \$100.00 кан.
еки виписувати на "Literatura Ukraina"
висилати на адресу:
"Literatura Ukraina"
c/o I.J. Nalywayko
14 Jennifer Crt.
Hamilton, Ontario L8K 5L2

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛА "МОЛОДА УКРАЇНА" ПОЖЕРТВУВАЛИ:

Ю. і О. Лисик, Ошава, Онтаріо	\$100.00	В. Пономаренко, Клівленд, Огайо, США	15.00	З. і І. Корець, (колядка) Торонто, Онтаріо	25.00
В пам'ять Володимира Лисого зложила філія ТОП, Міннеаполіс, МН.	50.00	Ф. Вовкодав, Торонто, Онтаріо	15.00	Союз Українок Канади, відділ ім. кн. Ольги при катедрі св. Володимира Торонто, Онтаріо (голова -- Юлія Головата)	50.00
В пам'ять Олени Чернявської зложила Євфросинія Літвінова, Торонто, Онтаріо	30.00	I. Баран, Торонто, Онтаріо	10.00		
A. і В. Ліщина, Торонто, Онтаріо	30.00	I. Даниляк, Торонто, Онтаріо	10.00		
H. і A. Михальчук зложили в пам'ять Віри Павленко, Вест Гіл, Онтаріо	25.00	В. Пелепенко, Вінніпег, Манітоба	10.00	Приєднали передплатників:	
A. Щудрий, Рівер Валі, США	25.00	P. Заєць, Іслінгтон, Онтаріо	10.00	Zіна Корець, Торонто, Онтаріо	1
A. Багнівський, Елкгарт, Інд., США	20.00	B. Володченко, Лондон, Онтаріо	10.00	Валентина Родак, Торонто, Онтаріо	1
A. Хоменко, Морісвіл, США	20.00	I. Сердюк, Гамільтон, Онтаріо	10.00	Жертводавцям і прихильникам "Молодої України" щира подяка.	
		G. Шкребець, Чікаго, США	10.00		
		P. Левченко, Морісвіл, США	5.00	Редакція й адміністрація "М.У."	
		V. Павленко, (колядка) Іслінгтон, Онтаріо	20.00		

Редакція й адміністрація журнала "Молода Україна" висловлюють співчуття родинам і друзям св. п. Василя Шмигала, Михайла Савранчука, Дмитра Співака, Вікентія Літвінова, Володимира Лисого, Олени Чернявської, Віри Павленко. Вічна їм пам'ять!

За підтримку журнала -- щира подяка.

До редакції "Молодої України"!

3-го вересня 1992 року у Києві під час відвідин Батьківщини упокоївся св. п. Володимир Михайлович Лисий. Замість квітів на свіжу могилу покійного Володимира, нашого друга, Товариство ОДУМ-івських Приятелів складає 50 дол. на журнал "Молода Україна". Вічна їйому пам'ять.

З пошаною,

Олександр Полець,
Міннеаполіс, США.

До шановного редактора
журнала "Молода Україна"
з найкращим побажанням
здоров'я та успіху в праці!

Замість квітів, на могилу покійної Чернявської Олени, висипаю пожертву у сумі 30 доларів на пресовий фонд.

Вічна їй пам'ять, а канадська земля -- легкою над її останками.

З пошаною до Вас,

Літвінова Євфросинія,
Торонто, Онтаріо

ПОДЯКА (Закінчення зі стор. 29)

Щиро дякуємо членам Союзу Українок Канади і Братства св. Володимира за влаштування поминок.

Всім, що, замість квітів на свіжу могилу покійного В. Літвінова, зложили щедрі пожертви на добродійні цілі, низький поклін і подяка. Хай Господь винагородить усіх вас добрим здоров'ям.

Всі гроші (\$4,481.00) зі списками жертводавців передано по призначенню. Пожертви були на:

катедру
св. Володимира \$1580.00

центр культури
ім. св. Володимира
(Оквіл, Онтаріо) 1025.00

ОДУМ-івський журнал
"Молода Україна"
(ч. 413 і 414, 1992) 481.00

тижневик "Українські Вісті"
(Детройт, США,
ч. 33, 1992) 310.00

ОДУМ-івську радіо-
програму "Молода Україна"
(ч. 416, 1993) 310.00

журнал "Нові Дні"
(ч. 510 і 511, 1992) 295.00

катедральний хор при
громаді св. Володимира
колегію св. Андрія
(Вінніпег, Манітоба) 200.00 100.00

Українсько-Канадський
Осередок Опіки 80.00

книжку спогадів про Ашаф-
фенбурзьку гімназію 50.00

радіопрограму "Прометей"
(Торонто, Онтаріо) 50.00

Нехай канадська земля буде
покійному Вікентію Літвінову
легкою, а пам'ять про нього зав-
жди з нами.

У глибокому смутку:

дружина Євфросинія,
син Олег,
донька Валентина
з чоловіком Петром,
внуки Тарас і Оксана.

МОЛОДА УКРАЇНА

If not delivered please return to:

Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

Ціна 2.50 дол.
в США і Канаді

N. - J. SPIVAK LTD.

1158 Wonderland Road
LONDON, ONTARIO
N6L 1A6
(PRE-MIX CONCRETE)

LENNOX

DEALER

SNIH

HEATING & COOLING LTD.
LONDON, ONTARIO

WALTER SNIH
President

Telephone
(519) 649-4964

УКРАЇНСЬКИЙ БРАТСЬКИЙ СОЮЗ

**БРАТСЬКА ЗАПОМОГОВО -- ОБЕЗПЕЧЕНЕВА ОРГАНІЗАЦІЯ
В АМЕРИЦІ І КАНАДІ**

що нараховує понад 20 тисяч членів і понад \$13,500.000.00
членського майна.

Український Братський Союз має добірні найновішого типу поліси Обезпечення на дожиття і на посмертне для старших і дітей членів. Помагає бідним, хворим і нездібним до праці членам. Помагає своєму українському народові морально і матеріально. Помагає матеріально освітньо-культурним, видавничим, церковним та спортивним справам. Помагає матеріально незаможним, здібним в науці, українським студентам у вищих школах. Видає свій демократичного напрямку часопис-тижневик "Народня Воля" українською і англійською мовами та англомовний журнал для молоді "Форум". Для вигоди своїх членів і всіх українців провадить літню вакаційну оселю "Верховина" з мальовничим розкішним парком, модерно устаткованими кімнатами, купанням у власному природньому озері та купальному басейні, спортом і культурною розвагою в Кетскільських Горах в Глен Спей, Н.Й.

Головний осідок УБСоюзу:

440 WYOMING AVENUE, SCRANTON, PA., U.S.A.

Телефони: 342-0937 або 347-5649